

DIALOGAS

2013 m. rugsėjo 19 d.

ISSN 1392-1916

Nr. 34 (1053). Kaina 3,70 Lt

NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Dvidešimt antrieji leidybos metai

Zitos Šliogerienės nuotr.

Irma Videikaitė:

„Iš tiesų tik visiškai seno raugo pedagogams gali patikti tvarkingos suolų eilės ir tyliai letenėles ant suolo susikrovę mokiniai.

Būtų mano valia, sugrupuočiau visus suolus ir privirinčiau klasėse amžiams. Mirtis retrogradams!..“

Tarp dviejų pušų (III) – 9 p.

Kaip laimėti karą?

„Būgnai skelbia, kad ateityje dirbs „nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai“. Nuolat – tai, matyt, ir naktimis.

Pasirodo, aš ir mano kolegos iki šiol buvome tik mėgėjų – ne profesionalų – lygoje. Ką gi, tai akivaizdu ir iš daugelio mokytojų ir dėstytojų algų...“

Kęstučio Miliausko akmenėliai į Seime pristatytos Valstybinės švietimo 2013–2022 m. strategijos darželį.

REPLIKA 3 p.

Per rudenį Vyžuonų pusėn

„Man pasirodė, kad būtent šiandien, būtent dabar supratau, koks turėtų būti mokytojas...“

Supratau, kad didžiausia Lietuvos mokyklos krizė – tai vadovų krizė.“

Stepo Eitminavičiaus pamąstymai.

IŠ KITO KRANTO 5 p.

„Biurokratinis standartas“ pakenkė prestižui?

ATGARSIAI 15 p.

Šiūmečio lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino rezultatų analizę atlikę ekspertai paskelbė išvadą, kad sprendimas prie kiekvienos rašinio temos pateikti po 7 autorius yra ydingas tiek ugdymo ir mokymo proceso, tiek egzaminavimo ir mokymosi rezultatų vertinimo požiūriu.

Tokia išvada kelia tradicinį tokiais atvejais klausimą: kas dėl to kalčiausias?

Dovanokit, bet taip negalima

„Ponai, dovanokit, bet taip negalima. Ne tik todėl, kad nesitarus ir ne laiku. Bet ir todėl, kad sprendimas absurdiškas, nedrįstu sakyti, paprasčiausiai kvailas... Po tris, keturis privalomus autorius kiekvienai rašinio temai – pritempta, bet dar įmanoma užduotis, na o po septynis – jau protu nesuvokiamas dalykas.“ Tokią Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijos lietuvių kalbos mokytojos metodininkės Dianos Šilkaitienės nuomonę apie egzaminą „pagerinimą“ „Dialogas“ paskelbė jau kitą dieną po to, kai švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis patvirtino bene daugiausia aistrų šiemet sukėlusius Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminų programos pakeitimus (įsaky-

mas Nr. V-109, 2013 02 20). Jau tada mokytoja įspėjo, kad pakeitimai yra netinkami – užduotys su septyniais autoriais mokinius gali tik klaidinti, nes suderinti tiek autorių neįmanoma. Jau tada ji nuogąstavo, jog tekstai bus nagrinėjami ne akcentuojant jų meninę vertę, o dawkant literatūrą ir ieškant nesamų prasmų.

Kad mokytojos įžvalgos, kurias, beje, ji pati įvertino kaip cyptelėjimą tyruose, buvo teisingos, neseniai patvirtino Nacionalinio egzaminų centro (NEC) paskelbtos 2013 metų lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio ir mokyklinio brandos egzaminų dalykinės analizės išvados. Ypač nepalankiai vertinančios sprendimą pateikti prie kiekvienos valstybinio (VBE) ir mokyklinio (MBE) brandos egzaminų rašinio temos po 7 autorius.

Nukelta į 4 p. ▶

Dalai Lamos dėmesys vaikams

Elenos Tervidytės nuotr.

Vizito Lietuvoje metu Tibeto tautos dvasinis lyderis Dalai Lama išskirtinį dėmesį parodė vaikams.

„Siemens“ arenoje susirinkusiesiems paklausti jo paskaitos Dalai Lama rodė mažos mergaitės jam padovanotą pačios suvertą apyrankę. Paprastai ir nuoširdžiai bendraujantis Dalai Lama paklausė, ar ta mergaitė yra salėje, ir, išgirdęs „taip“, pažadėjo dovanotos apyrankės nenusiimti kokias 2–3 dienas.

Paskaitos metu buvo apdovanotas ir paties Dalai Lamos pasirinktas vietinės savanorystės programos „Actio Catholica Patria“ savanoris Donatas Semaško (nuotr.). Vaikinas garsiojo vienuolio dėmesį patraukė dėl savo atsidavimo: pats būdamas neįgalus, D.Semaško padeda kitiems. Dalai Lama papuošė savanorį baltu šaliu ir įteikė padėkos raštą.

Ir įsimintiniausias Jo Šventenybės dėmesys Lietuvos vaikams – atsakymai į jų klausimus per „Lietuvos ryto“ televiziją.

Ar teks perrašyti istorijos vadovėlius?

„Nuo politinės istorijos prie istorijos politikos?“ – taip pavadintas Šiaulių universiteto (ŠU) bibliotekoje rugsėjo 26–29 dienomis vyksiantis III Lietuvos istorikų suvažiavimas. Į jį suvažiuos šalies istorikų elitas.

Suvažiavimo programoje – 84 pranešimai. Jų autoriai ieškos atsakymų į ginčytinus klausimus, historiografijos problemų sprendimo, bandys pasiekti bendrą požiūrį į vieną ar kitą istorinį momentą.

Istorikų suvažiavimų metu paprastai vyksta labai karšti ginčai, diskusijos, nes profesionalūs istorikai labai nori užleisti savo pozicijų, atsisakyti požiūrio.

Suvažiavimas bus atviras, todėl visi norintieji gali ateiti pasiklausti, paklausti, pabendrauti su istorikais. Renginį organizuoja Lietuvos istorijos institutas, Lietuvos nacionalinis istorikų komitetas ir ŠU.

Vienas iš suvažiavimo organizatorių ŠU profesorius A.Gumuliauskas sako, kad po šio suvažiavimo gali tekti perrašyti ir istorijos vadovėlius.

APKLAUSA

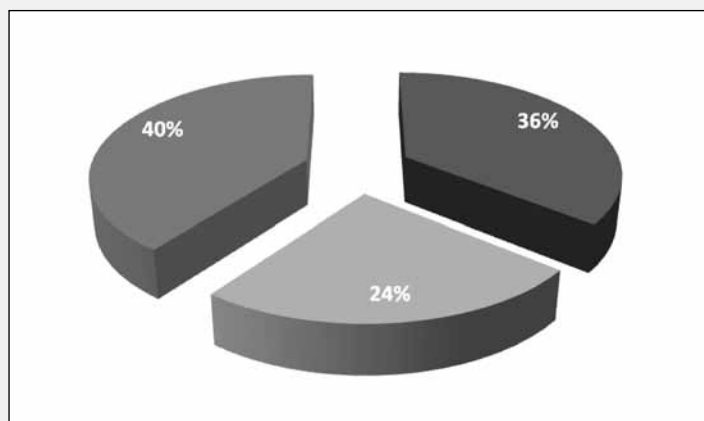
Kalčiausi – ministerijos specialistai

Klaidas daro konkretūs pareigūnai, o už jas mokame mes, paprasti ir nepaprasti mokesčių mokėtojai. Štai teismas nustatė, kad du STT darbuotojai buvo atleisti neteisėtai, ir apie 500 tūkst. litų jiems sumokės ne buvęs vidaus reikalų ministras R.Palaitis, o mes su jumis.

Tokiame piniginiame kontekste „Dialogo“ klausimas, kas iš Švietimo ir mokslo ministerijos turėtų priimti asmeninę atsakomybę dėl ydingo sprendimo, skamba naivokai. Bet redakcija nebijo pasirodyti naivi ir praėjusią savaitę internetų (www.dialogas.com) klausė: „2013 m. lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino rezultatų analizę atlikę ekspertai paskelbė išvadą, kad sprendimas prie kiekvienos rašinio temos pateikti po 7 autorius yra ydingas. Kas turėtų dėl to priimti asmeninę atsakomybę?“

Internetų nuomonės pasiskirstė taip:

36 proc. mano, kad asmeninę atsakomybę turėtų priimti įsakymą pasirašęs švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis;
24 proc. – kad įsakymo projektą parengusi viceministrė E.Tamošiūnaitė;
40 proc. – kad išvadas dėl projekto teikę ministerijos specialistai.

Puslapyje – „Dialogo“ inf.

Neformaliojo ugdymo krepšelis – ateities klausimas

Pirmadienį (09 16) per valdančiųjų partijų politinės tarybos posėdį buvo aptarti ir neformaliojo švietimo klausimai. Tačiau po posėdžio švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis pranešė, kad kitąmet didesnių pokyčių šioje srityje nebus. Pasak ministro, visoje šalyje įvesti atskirą neformaliojo ugdymo krepšėlį kol kas nėra lėšų.

„Aš nelabai tikiu, kad kitiems metams į biudžetą mes sugebėsime ką nors įdėti neformaliai švietimui. Manau, kad čia klausimai skirti ateičiai, 2015 metams“, – žurnalistams sakė ministras.

Jo teigimu, norint visoje šalyje įvesti atskirą Anykščių, Klaipėdos, Panevėžio rajono bei Panevėžio miesto savivaldybėse išbandytą neformaliojo ugdymo krepšėlį, papildomai reikia 200 mln. Lt, kurių neturi nei Švietimo ir mokslo, nei Finansų ministerija.

Pateikė poziciją dėl lietuvių kalbos BE

Antradienį (09 17) Lietuvos moksleivių sąjunga (LMS) Švietimo ir mokslo ministerijai, Nacionaliniam egzaminų centrui ir Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui pateikė savo poziciją dėl lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino. Pasak LMS, atsižvelgiant į 2013 m. lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminų vertinimo analizę bei 2013 m. baigusių abiturientų atsiliepimus dėl lietuvių kalbos egzamino, brandos egzaminų vertinimo sistemoje reikalingi tam tikri pakeitimai, kurie tinkamiau atskleistų mokinių lietuvių kalbos žinias. LMS siūlo suformuluoti valstybinio brandos egzamino užduoties nurodymus, sumažinti patei-

politinėje taryboje, pasak ministro, taip pat atkreiptas dėmesys į tai, kad neįsisavinamos visos mokinių krepšelyje neformaliajam ugdymui numatytos lėšos. „Dėl neformalaus ugdymo krepšelių ir apskritai finansavimo sutarėme padaryti pasitarimą su Savivaldybių asociacija, nes neformalus vaikų švietimas yra savarankiška savivaldybių funkcija, mokinio krepšelyje neformaliai švietimui numatyti 5 litai mokiniui per mėnesį. Bet tiek, kiek mes turime žinių, yra apie 12 mln. litų savivaldybių šitų lėšų neįsisavinta. Neaiškios priežastys, dėl ko taip yra. Sutarėme surinkti papildomą informaciją ir per mėnesį ar daugiau vėl grįžti prie šito klausimo“, – aiškino D.Pavalkis.

Jo teigimu, politinėje taryboje visos keturios valdančiosios partijos pakartojo, kad kitąmet dėl mokinių mažėjimo lėšos mokykloms nebus mažinamos. Tam yra pritarusi Vyriausybė.

kiamų autorių skaičių nuo septynių iki trijų, taip pat šio skaičiaus nediferencijuoti valstybinio ir mokyklinio brandos egzamino metu. „Parinkti autorius, kurių kūrinių nurodytų aiškias sąsajas su pateiktomis egzamino rašinių temomis. Svarbu apibrėžti rašinio apimtis: valstybiniame brandos egzamine – 500 žodžių, o mokykliniame – 400 žodžių“, – pageidavimus formuluoja LMS. Taip pat LMS siūlo taikyti atskirą gramatikos ir skyrybos klaidų skaičiavimą vertinant kalbos taisyklingumą, tikina, kad į egzaminų rezultatų sistemą būtų tikslinga įkelti lietuvių kalbos ir literatūros egzaminų darbo kopiją bei vertinimo lentelę.

Savivaldybė oficialiai atsiprašė

Vilniaus savivaldybė, darželinukų tėvams įvedusi reikalavimą pateikti vaikų darželių asmeninei gyventojų pajamų mokesčio (GPM) deklaraciją, iš esmės atspindinčias jų gaunamas pajamas, pripažįsta klydusi. Šios tvarkos savivaldybė nedelsdama atsisako.

„Vilniaus miesto savivaldybė atsiprašo darželių lankančių vaikų tėvų dėl nekorektiško prašymo pateikti savivaldybei informaciją apie GPM. Šiuo metu Vilniaus mero pavedimu savivaldybėje yra atliekamas tarnybinis patikrinimas, siekiant nustatyti, ku-

rie iš specialistų paskleidė klaidingą informaciją su prašymu pateikti informaciją apie GPM“, – teigia ma savivaldybės išplatintame pranešime.

Nuo šiol darželinukų tėvams taikomas kitas reikalavimas – pateikti dokumentą iš darbovietės, kuriame nurodoma, kokioje savivaldybėje darbuotojo GPM deklaracijoje nurodyta jo gyvenamoji vieta. Taip Vilniaus valdžia teigia siekianti išsiaiškinti, kuriai savivaldybei iš tiesų keliauja gyventojų, deklaravusių gyvenamąją vietą Vilniuje dėl aukštesnės vietos savo vaikui eilėje į darželį, mokesčiai.

Kaip skatinti aukštojo mokslo tarptautiškumą?

Rugsėjo 5–6 d. Vilniuje vykusio tarptautinė konferencija, į kurią buvo susirinkę beveik 200 dalyvių iš 36 pasaulio šalių, įvairiais aspektais nagrinėjo Europos Komisijos išleistą dokumentą, skirtą aukštojo mokslo tarptautiškumui. Tarptautinėje konferencijoje „Europos aukštasis mokslas pasaulyje“ nuspręsta: Europos Sąjunga (ES) privalo stiprinti aukštojo mokslo tarptautiškumą ne tik tarp Sąjungos narių, bet ir už jos ribų. Be to, būtina tinkamai įvertinti tarptautinių strateginių partnerystės vertę ir svarbą, vystyti jungtines studijų programas, apgalvoti, kokie kiti veiksmai galėtų didinti Europos aukštojo mokslo sukuriamą pridėtinę vertę.

Konferencija nusprendė, kad universitetai negali savarankiškai, be valstybės paramos įgyvendinti aukštojo mokslo tarptautiškumo skatinimo strategijų. Todėl ES šalis turi prisidėti, remti savo universitetus jiems siekiant šio tikslo, padėti gauti išteklį,

kurie leistų užtikrinti, kad parengtos strategijos bus nuosekliai įgyvendintos.

Konferencijoje „Europos aukštasis mokslas pasaulyje“ buvo priminta: skatinant tarptautiškumą reikia sutelkti dėmesį į kokybės gerinimą, laiku pamatyti naujas galimybes ir derinti jas su tradiciniais įrankiais. Kaip tokie naujų galimybių pavyzdžiai minėti virtualaus švietimo ištekliai bei siūlymas įvesti bendrą Europos diplomą. Norėdamos išlikti patrauklios akademinei bendruomenei, ES aukštojo mokslo institucijos privalo dar glaudžiau bendradarbiauti, siekti užtikrinti studijų kokybę, daugiau dėmesio skirti bendrai sistemai, suteikiančiai kvalifikaciją ir pripažįstančiai diplomus. Aukštojo mokslo institucijos turėtų sugebėti pažvelgti į save iš šalies ir atsiriboti nuo susiformavusių įpročių. Verta išklausyti patarimus ir vertinančiųjų situaciją kitu kampu – tiek kitų, ne švietimo sektoriaus, atstovų, tiek ir ne ES šalių.

Seimas svarstys siūlymus dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų algų ir pensijų didinimo

Seimas nusprendė po pateikimo pritarti Seimo opozicijos lyderio A.Kubiliaus pristatytiems pasiūlymams dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų algų ir pensijų didinimo.

Seimo nutarimo „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų algų didinimo“ projektu (Nr. XIIP-980) Seimo opozicijos lyderis siūlo paraginti Vyriausybę iki 2013 m. spalio 31 d. paruošti ir priimti nutarimus, kuriais būtų didinamos biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų algos dydžiu, proporcingu tam, kuriuo nuo 2013 m. spalio 1 d. ir 2014 m. sausio 1 d. dėl Konstitucinio Teismo nutarimo įgyven-

dinimo bus didinamos valstybės politikų, tarnautojų, pareigūnų ir teisėjų algos.

Seimo nutarimo „Dėl pensijų didinimo“ projektu (Nr. XIIP-981) siekiama pasiūlyti Vyriausybei iki spalio 31 d. paruošti ir priimti nutarimus, kuriais vidutinė pensija būtų padidinama mažiausiai 15 Lt, tam kitų metų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžete numatant reikalingas lėšas.

Pritarus šiems projektams po pateikimo, toliau jie bus svarstomi pagrindiniu paskirtame Socialinių reikalų ir darbo komitete. Seimo posėdyje projektus numatoma svarstyti šiandien, rugsėjo 19 d.

NAUJIENOS

Švietimas 2022: geras finansavimas, profesionalūs mokytojai, aukšto lygio studijos

Antradienį (09 17) Seimas nutarė pradėti svarstyti Valstybinę švietimo 2013–2022 metų strategiją. Strategijos projektą Seime pristatęs švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis atkreipė dėmesį, kad keletą metų dėl švietimo perspektyvos vyko viešos konsultacijos su įvairiomis visuomenės grupėmis. Projekte atsižvelgta į strategiją „Lietuva 2030“, pasaulines švietimo filosofijas, politikos ir praktikos tendencijas.

Pagrindinis strategijos tikslas – paversti Lietuvos švietimą tvirtu pagrindu valstybės gerovės kėlimui, veržliam ir savarankiškam žmogui, atsakingai ir solidariai kuriančiam savo, valstybės ir pasaulio ateitį.

Tarp strategijos sieikinių – beveik dvigubai didesnis save įdarbinančių žmonių skaičius, geresni Lietuvos mokinių rezultatai tarptautiniuose mokymosi pasiekimų tyrimuose, aukštesnis jaunimo pilietinės galios indeksas, taip pat uždavinys, kad iki 2022 m. bent viena šalies aukštoji mokykla patektų į Akademinio pasaulio universitetų reitingo 500-ką, kad į Lietuvos universitetus atvyktų studijuoti kuo daugiau užsienio studentų. Strategijoje iškeltas labai svarbus kokybei

garantuoti ir numatytiems tikslams pasiekti finansavimo, atitinkančio tarptautinius reikalavimus – ne mažiau nei 6 proc. nuo BVP, gerinimas.

Strategija taip pat kelia tikslą pasiekti, kad pedagogų bendruomenės sudarytų nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai; įdiegti duomenų analizę ir įsivertinimą grįstą švietimo kokybės kultūrą; suteikti mokiniams, studentams ir jaunimui palankiausias galimybes išsiskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi ir studijų poreikius; sukurti paskatas ir sąlygas mokyti visą gyvenimą.

Kad strategija būtų sėkmingai įgyvendinta, užsibrėžta palaikyti reguliarią dialogą su įvairiomis interesų grupėmis dėl švietimo politikos kaitos kryptį įgyvendinimo kokybės, ugdymo turinio tobulinimo. Ketinama tartis ir dėl būdų, kaip geriau galėtų bendradarbiauti mokytojai ir mokslininkai, dėstytojai ir darbdaviai, kitos visuomenės grupės.

„Dialogo“ inf.

REPLIKA

Antradienį (09 17) švietimo ir mokslo ministro Dainiaus Pavalkio Seime pristatytoje Valstybinėje švietimo 2013–2022 m. strategijoje keliama keturi esminiai tikslai.

Vienas iš jų – pirmasis – pasiekti, kad pedagogų bendruomenės sudarytų nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai, į švietimą pritraukti gabiausius absolventus, taip pat motyvuoti, kad pedagoginio darbo ateitį dirbti daugiau vyrų.

Kaip laimėti karą?

Kažkur skaičiau, kad strategija – planas, kaip laimėti karą, taktika – būdas laimėti mūšį.

Karo strategai, skirtingai nuo politikų, dirba tyliai, net slapta. Politikos strategai muša būgnus, skardena trimitus. Prisijungsiu ir aš prie šventinio švietimo strategijos šurmulio.

Mano galva, kuo ilgesnio laikotarpio strategija, tuo lengviau ją planuoti. Po dešimties metų mažai kam rūpės, su kuo buvo ketinta kariauti ir ar tas karas jau baigėsi, ar dar neprasidėjo.

Tie būgnai skelbia, kad ateityje dirbs „nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai“. Nuolat – tai, matyt, ir naktimis. Pasirodo, aš ir mano kolegos iki šiol buvome tik mėgėjų – ne profesionalų – lygoje. Ką gi, tai akivaizdu ir iš daugelio mokytojų ir dėstytojų algų.

„Norima į švietimą pritraukti gabiausius...“ Gerai, traukite, bet palikite šimtą kitą ir aukštajai valdžiai. Aš, pasirodo, nebuvau gabiausias... Nors imk ir išgręžk kažkada už mokslus pelnytame sidabro medalyje skylutę ir pasikabink ant kaklo – žiūrėkite ir pavydėkite!

Viskuo šviesioje ateityje džiaugsiuosi, tik ar reikia daugiau mokytojų vyrų? Dabar mums, keliems paskutiniams mohikanams, taip gera dideliame gražių moterų būryje!

Kęstutis MILIAUSKAS

Šiaulių centru žygiavo pionieriai!

Lietuvoje atvaizduoti sovietmetį ar šį istorijos laikotarpį priminti kokia nors forma tampa pavojinga.

Pernai konservatorių patriarchas Vytautas Landsbergis gėdino šimto metų mokyklos jubiliejų šventusius Žibartonių pedagogus („Dialogas“, 2012, Nr. 24), kad šie „vargšams vaikams plovė smegenis“, kai, anot V.Landsbergio, dabarties mokinukai europiečiai baltais marškiniais ir plačiais raudonais kaklaraiščiais vaizdavo „tarybinius“ pionierius, jų laimingą vaikystę.

Dabar nuo konservatorių klišė šiauliečiams, kurie minėdami miesto 777-ąsias metines, be kitų istorijos tarpsnių, atvaizdavo ir okupacinį sovietų periodą.

Per socialinius tinklus pasklidusios renginio nuotraukos, kuriose vaikai žygiuoja su raudonais kaklaraiščiais, papiktino Seimo narę Rasą Juknevičienę. Ji šį renginį pavadino istorijos iškraipymu.

Šventės organizatoriai aiškina, kad Šiaulių pėsčiųjų bulvaras buvo suskirstytas į septynis

sektorius pagal istorinius laikotarpius: priešistorė, Šiauliai seniausiu laikotarpiu nuo Šiaulių žemės iki Šiaulių miesto

susiformavimo, LDK miestas, Rusijos imperijos miestas, tarpukaris, sovietmetis, dabartiniai laikai.

Projekto „Šiaulių istorija gyvai“ idėjos autorė teatro studijos „Kompanija šauni“ vadovė Dalia Dargienė, išgirdusi apie neigiamą reakciją į pionierių eitynes, buvo nustebusi.

„Toks jau tas lietuvių bruožas – visada rasti ką nors blogo. Improvizacijų šou idėja buvo parodyti tuos istorinius periodus, kuriuos pergyveno miestai. Vienas tokių periodų buvo sovietmetis.

Kiekviena mokykla, gavusi užduotį pavaizduoti tam tikrą periodą, tarėsi su istorikais. Kaip galima pavaizduoti sovietmetį be jo atributais tapusių spaliukų ir pionierių organizacijų?“ – portalui *lytas.lt* dėstė D.Dargienė.

Teatro studijos vadovė teigia, kas buvo parodyta šiauliečiams, nieko blogo neiškelianti: tiesiog parodyta, kad toks periodas buvo, ir jis jokių būdu neišaukštintas.

„Dialogo“ inf.

Didždvario gimnazijoje atkurtas bermontininkų puolimas

Šiaulių miesto 777-as gimtadienis sutapo su Šiaulių Didždvario gimnazijos 150-uoju jubiliejumi. Tokia neeilinė proga Didždvario gimnazija suteikė progą visiems šiauliečiams pamatyti nepamirštamą Šiauliams bei gimnazijai labai svarbaus įvykio inscenizaciją.

Rugsėjo 16-ąją gimnazijos teritorijoje pristatytas 1919 m. laikotarpis, kai pamažu formavosi Lietuvos valstybingumas. Remiantis išlikusiais to laikmečio protokolais atkurta istorija, kai bermontininkai puolė gimnaziją siekdami įkurti joje vokiečių karo vadovybės ligoninę. Mokiniais ir mokytojams griežtai atsakius palikti gimnaziją, bermontininkų karinis dalinys įsiveržė į mokyklą. Tik po kruvinos kovos su vokiečiais gimnazija buvo atiduota. Tąkart buvo sužeista daug mokinių ir mokytojų.

„Organizuojant šį renginį aktyviai dalyvavo visa Didždvario gimnazijos bendruomenė. Didždvario gimnaziją puolančius bermontininkus vaidino trečių gimnazinių klasių mokiniai kartu su Kauno klubo „Grenadierius“ nariais. Patys mokiniai, saugoję gimnaziją nuo puolančių kareiviška uniforma apsirengusių, ginkluotų ir šaudančių užpuolikų, po renginio sakė pasijutę realių įvykių liudininkais“, – pasakoja Šiaulių Didždvario gimnazijos mokinė **Gotautė Venckutė**.

Mažaraščių diversija, arba akcija palengvinti egzaminą

► Atkelta iš 1 p.

Sprendimas yra ydingas

Pasak analizę atlikusių ekspertų, toks sprendimas „padaro nepamatuotai sunkų tiek užduočių rengėjų bei vertintojų darbą, tiek klaidina mokinius, nes nėra įmanoma, kad visų 7 autorių kūryba vienu metu tiktų tai pačiai temai ir ji būtų esminė“. „Sprendimas kartu su temomis pateikti beveik visus įmanomus programos autorius (4 temos po 7 autorius) yra ydingas tiek ugdymo ir mokymo proceso, tiek egzaminavimo ir mokymosi rezultatų vertinimo požiūriu. Toks sprendimas niveliuoja egzaminavimo prasmę, neskatina nei literatūros kūrinių meninės įvairovės, nei kultūrinio konteksto pažinimo mokymosi proceso metu ir beveik garantuoja, kad egzaminą bus galima išlaikyti susipažinus vos su vieno–dviejų autorių kūryba. Be to, tokia autorių gausa, pateikta per VBE ir MBE, verčia egzaminui pasiūlyti pernelyg bendro ir abstraktaus pobūdžio temas, kurioms iliustruoti turėtų „tikti“ daugelio autorių kūryba. Taip suformuota užduotis nulemia ne gilnamojo, bet paviršutiniško pobūdžio rašinio turinį ir net ugdo simuliacinius rašymo įgūdžius, kuriems nereikia individualaus autoriaus kūrybinės specifikos pažinimo, siekio interpretuoti lietuvių literatūrą bendrų literatūros procesų kontekste, bet užtenka bendriausių tiesų ir vertybių susiejimo su nurodytų autorių kūryba“, – tvirtina ekspertai.

Ne padėjo, o trukdė

Egzamino analizę atliko lituanistų bendruomenei gerai žinomi specialistai: Kęstutis Bredelis, Vilniaus universiteto (VU) Lietuvių kalbos katedros lektorius; Aurelija Lesauskienė, Vilniaus „Ateities“ vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja ekspertė; dr. Zita Nauckūnaitė, Lietuvos edukologijos universiteto Lietuvių kalbos ir literatūros didaktikos katedros docentė;

prof. habil. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė, VU Lietuvių literatūros katedros vedėja; Aldona Šventickienė, Vilniaus Žemynos gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja ekspertė, Lietuvių kalbos ir literatūros VBE vertinimo komisijos pirmininkė.

Visi ekspertai sutaria, kad pasirinkimų (autorių) gausa slopina mokinių kūrybinę mintį, trukdo jiems atskleisti savo išprusimą. Mat dalykinei analizei paimti 766 egzamino darbai parodė, kad net 60 proc. mokinių negebėjo laisviau samprotuoti dėl to, kad buvo valdomi prie temų pasiūlytų 7 autorių idėjų ir siužetų, kuriuos, gaisdami egzamino laiką, neišvengiamai turėjo apmąstyti rengdamiesi rašyti pasirinkta tema. Pasak ekspertų, užduočių rengėjai yra verčiami nepaisyti užduoties rengimo specifinių reikalavimų, nes gali suformuluoti tik labai plačias temas, apimančias visus pateiktus autorius. „Dėl šios priežasties dalies autorių kūryboje egzamino temos nėra esminės, todėl mokiniai, rinkdamiesi jais argumentuoti / juos analizuoti, neišplėtoja temos, nepagrindžia jos aspektų ir nukenčia darbų turinio vertinimas“, – pripažįsta specialistai. Anot jų, prie kiekvienos temos pateikti 7 autoriai mokiniams dažnai ne padėjo, o trukdė, kai kurie pasiūlytą sąrašą suprato labai tiesmukai ir stengėsi bent trumpai pakalbėti apie kiekvieną iš 7 pasiūlytų autorių. Žinoma, tokie darbai už turinį surinko ir mažai taškų.

„Septynių autorių pateikimas prie kiekvienos temos yra visiškai nepriimtinas“, – konstatuoja analizės autoriai. Jie siūlo prie MBE temų pateikti po tris, o prie VBE – po du arba tris autorius.

Panašu į diversiją

Nėra abejonių, kad egzamino pakeitimai, kurie „slopina mokinių kūrybinę mintį, trukdo jiems atskleisti savo išprusimą“, labiausiai pakenkė kūrybingiems ir išprususiems abiturientams. Tuo metu tingesniems ir mažiau raštingiems

jų bendraamžiams tokie pakeitimai ištiesė pagalbos ranką. Juk egzamino darbų analizę atlikę specialistai aiškiai teigia: „Prie kiekvienos iš 4 egzamino temų pasiūlant po septynis programinius autorius 2013 m. valstybiniame brandos egzamine iš viso buvo pateikti net 21 programinis lietuvių (Lietuvos) autorius iš privalomų studijuoti 33-jų, tai yra didesnė pusė privalomos programos. Kadangi iš pasiūlytųjų autorių samprotavimo rašiniui reikia pasirinkti tik vieną, galima daryti prielaidą, jog egzaminui rengiantis per dvejus metus gali pakakti perskaityti vos vieną kitą programos autorių, nes tikimybė, kad jis bus nurodytas kaip vienas pateikiamų autorių, yra net 64 proc. O pastudijavus vos du–tris autorius tikimybė taps absoliučiai tikra. Kitaip tariant, susipažinus vos su dviejų autorių kūryba (pavyzdžiui, keletu vieno autoriaus eilėraščių, kito – pora apsakymų) galima būti tikram, kad vienas iš jų tikrai bus nurodytas prie kurios nors egzamino temos ir to visiškai pakaks egzaminui išlaikyti.“

Analizės autoriai taip pat konstatuoja, kad „tokiu egzaminu ateityje negalėtų būti įvertinama asmens kultūrinė ir pilietinė branda, nes Bendroji programa, kurioje per kanoninius kūrinius perduodama lietuvių tautos, kitų Lietuvos tautų dvasinė patirtis, moralinės nuostatos, kultūros tradicija, per ją – ir pamatinės vertybės, taptų nebeprivaloma dėl Brandos egzamino programos sudarytų sąlygų išlaikyti BE pasiremiant atsitiktiniais autoriumi, t. y. nenagrinėjus esminių programinių kūrinių bei atitinkamų laikotarpių istorinio kultūrinio konteksto“.

Tokiu būdu lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino palengvinimas tampa labai panašus į diversiją, kurią mažaraščiams atstovaujanti grupė arba pavieniai asmenys įvykdė bendrojo ir kultūrinio raštingumo pagerinimu susirūpinusių „priešų“ užnugaryje.

Todėl ir į klausimą, kas dėl to turėtų prisiimti didžiausią asmeninę atsakomybę, atsakymo paieškoti tikrai verta.

Kaltas, kaltesnis, kalčiausias

Žinoma, didelė, o formaliai – ir didžiausia atsakomybė tenka įsakymą pasirašiusiam ministrui. Ir tokie pasiteisinimai, kaip „man yra įtarimas, kad pacientas išgyveno“ arba „niekas nenustojo mažiau kalbėti lietuvių kalba, niekas nustojo mažiau jos gerbti ar mylėti“, tos atsakomybės nesumažina.

Tačiau asmeninę D.Pavalkio atsakomybę lengvinančių faktorių vis dėlto yra. Po to, kai Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nusprendė, kad ministro patvirtinti egzamino palengvinimai pažeidžia Konstituciją, D.Pavalkis Seime prisipažino, kad siūlymą daryti lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino keitimus pateikė šios Vyriausybės koalicijos partneris – Lietuvos lenkų rinkimų akcija. Maža to, Seimo Pirmininkas Vydas Gedvilas prasarė, jog spaudimas ministrui palengvinti lietuvių kalbos egzaminą tautinėms mažumoms „buvo nemažas“. Ypač iš lenkų pusės.

Kokia asmeninės atsakomybės našta tenka ministerijos specialistams? Ne veltui turbūt kalbėdamas Seime ministras pažymėjo, kad rengiant įsakymą įvairias nuomones reikė ne tik lietuvių kalbos specialistai, mokyklų vadovai, įvairios visuomeninės organizacijos, bet ir ministerijos valstybės tarnautojai. Kokias nuomones dėl 7 autorių jie teikė tada, kai toks projektas buvo svarstomas, „Dialogui“ kol kas nepavyko išsiaiškinti nei oficialiais, nei kitokiais kanalais. Tačiau panašu, kad ministerijos specialistų nuomonės šiuo atveju niekas nepaisė. Vis dėlto ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento direktoriaus dr. Sauliaus Zybarato atsakymą į klausimą, kokią poziciją dėl nuostatos prie kiekvienos lietuvių kalbos ir literatūros VBE temos pateikti po 7 autorius teikė ministerijos specialistai, „Dialogas“ dar tikisi gauti.

Autorių – į sceną!

Atsakymo į klausimą: „Kaip vertinate Nacionalinio egzaminų centro neseniai paskelbtos 2013 m. Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino analizės išvadas dėl rašinio apimtys ir prie temų pateiktų autorių skaičiaus? Kas, Jūsų manymu, turėtų prisiimti asmeninę atsakomybę už egzamino ydas?“ „Dialogas“ tikisi sulaukti ir iš viceministrės Editos Tamošiūnaitės. Juk pats ministras kalbėdamas Seime pareiškė: „Koalicinei tarybai pritarus šiam siūlymui, įsakymo projektą parengė viceministrė Edita Tamošiūnaitė. Ji yra nemažą administracinę patirtį turintis vadovas, diplomuota lietuvių kalbos specialistė, buvusi mokyklos direktorė ir tiesiogiai savo darbe ne kartą susidūrusi su situacijomis, kai skubotai priimami sprendimai, tam tikrai visuomenės daliai jautrūs sprendimai, sukelia nereikalingas aistras ir priešpriešą.“

Šiaip ar taip sužinoti, kas yra tikrasis „mažaraščių diversijos“, arba akcijos palengvinti lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą, autorius, būtų labai naudinga. Jau vien tam, kad galėtume jo paklausti: „Ar labai slegia asmeninė atsakomybė už visiškai nepriimtinius, tūkstantams jaunuolių savo išprusimą atskleisti sutrukdžiusius egzamino pakeitimus?“

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Per rudenį Vyžuonų pusėn

Stepas EITMINAVIČIUS,

Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos mokytojas

Anydų slingerio nuotr.

Mano įprastas maršrutas: lėtai ar paskubėdamas einu Vyžuonų pusėn. Eidamas įsižiūriu į klevus, į šermukšnius, į debesis. Saugu: asfaltuotas pėsčiųjų / dviratininkų takas nuo Utenos iki pat Vyžuonų (apie 12 km).

Stabteliu prie Vyžuonėlių. Vien jau todėl, kad čia kūrė dailininkė ekspresionistė Mariana Veriovkina, kad ją buvo aplankęs Ilja Repinas. Prisimenu savo būseną, kai skaičiau jos laiškus tėvui, – kiek meilės, pagarbos, supratimo, kas yra grožis... Taip jau būna: prisimenu laiškus, prisimenu knygą apie ją, bet ir gerai prisimenu, ką kada čia galvodavau. Iš tų akimirkų audžiama būties drobė.

Vakar Utenos A. ir M. Miškinų viešojoje bibliotekoje šventėme Petro Panavo 80-metį. Elegancija, subtilumas. Kiek daug žmonių atvyko pasveikinti poeto, mokytojo... Man taip svarbu buvo, kad šventės metu tyliai patvirtinta, kaip svarbu mokytojas asmenybė. „Jūs buvote kitoniškas“, – buvusios mokinės komplimentas. Suklusti verčiantis, skatinantis rimčiau apie šį aspektą pamąstyti.

Bet vakar mane aplankė Robertas. Pusę vasaros buvo gėda jį susitikti. Nors skambinau, rašiau žinutes. Mokiau jį lietuvių kalbos ir literatūros ketverius metus. Niekada semestru neturėjo mažiau kaip devynis. Valstybinio egzamino rezultatas – 48. Nuleidau galvą, mėginau guosti. Robertas, laimei, nepriekaištauja, atėjo pasikalbėti kaip pas bičiulį. Bent man taip pasirodė. Niekam nepriekaištauju ir aš, tačiau nesmagumas liko. Tuo labiau kad daugiau nei 90 gavo jo bendraklasius, kuriam rašydavau šešetis. Pakalbėčiau kokioje nors rimtoje konferencijoje, tai mane gal iš mokyklos išmestų. Neobjektyviai vertinu, nesugebu egzaminams parengti – įsivaizduoju, kas kaip pultų. O aš tylėčiau – ne dėl to, kad bijočiau, bet suprasdamas, kad tokių puolėjų jokiais argumentais nepaveikčiau. Nežinau, kodėl

taip atsitiko, bet sąžinė rami bent jau dėl to, kad visiems, kas rūpinasi vertinimo kriterijais, esu sakęs savo nuomonę. Bet kiek daug yra išmintingų ir kitų nematančių kolegų, kiek daug. Pažiūrės į tave iš aukšto, drėbtels tarptautiniais žodžiais – kaipmat nutildys.

Bet kiekvienas turi teisę pasirinkti – tai visada labiausiai gelbsti. Dabar žiūrėdamas į prieš eilinį atsisveikinimą pasipuošusius klevus, į šermukšnių uogas prisimenu Roberto klasę. „Fizikai“ („Nejaugi per dvejus metus mums įrodysite, kad ir vyrams reikalinga grožinė literatūra...“). Sunku pasakyti, kas pasikeitė, tačiau būtent jie (fizikai) mane nuvežė į Vyžonas vedė paskutinę lietuvių kalbos ir literatūros pamoką. („Kad visiems buvo aišku, jog jus vėšime tik į Vyžonas, ant Rašytojų kalnelio, nes tiek daug kalbėjote apie Bronių Radzevičių, Antaną Masionį (rašytojai mokėsi toje pačioje klasėje, palaidoti Vyžuonose), kad pasirinkimo kitokio ir nebuvo.“)

O aš tuo metu gyvenau būsima knyga – „Vyžuonos paraštėse“. Kalbinau Broniaus Radzevičiaus seserį Birutę Sургailienę, Antano Masionio brolių Stasį; visa tai gal už kelių savaitių bus knyga. Taip, taip, iš Utenos spaustuvės neužsukdamas namo pėdinu Vyžuonų pusėn. Šiandien susitarėm, kaip turėtų atrodyti viršelis. Kurjeris jau laukia: knyga bus padovanota šalies bibliotekoms.

Jau Kaliečiai. Bet šįsyk man rūpi paėjėti dar kelis kilometrus – iki Šiaudinių.

Ne kartą šioje atkarpoje esu sutikęs kolegą Romualdą Baurą. Aš pėsčias, jis su dviračiu – statusas nevienodas, bet pasikalbam. Romas turi savo oazę Vyžuonose, pas jį bei žmoną lituanistę Ramutę lankosi filologai iš Vilniaus. Net Kęstutis Urba atlekia. Bauros mane vis pamaitina: tai slyvų uogiene, tai krienais, regis, ir česnakais.

Man pasirodė, kad būtent šiandien, būtent dabar supratau, koks turėtų būti mokytojas. Gilus, paprastas, padedantis. Trys svarbiausios savybės, apibrėžiančios tiek domėjimosi mokslais, aktualijomis ribas, tiek bendravimo pobūdį. Nekelti galvos, bet ir neleisti, kad spardyty, – nelengva užduotis.

Šiandien supratau, kad didžiausia Lietuvos mokyklų krizė – tai vadovų krizė. Bet net nesmagu garsiai tai ištarti. Nebent Šiaudinių platumoms. Nuo studijų metų remiuosi Antono Čechovo drama „Dėdė Vania“. Veikėja Jelena Andrejevna įrodinėja, jog pasaulis žūsta ne nuo plėšikų, ne nuo gaisrų, o nuo neapykantos, nesantaikos. Ne ministerijų (jos yra toli) nutarimai klampina eilinius mokytojus, bet šalia esantieji. Pirmiausia jie konstatuoja, kokia yra tavo vertė: vertinimo parametrai, savaime suprantama, patys aktualiausi. Pamėgink nežinoti – tave nurašys. Sutirštinu spalvas? Regis, ne. Neseniai suvokiau, jog mokytojams sunku susikalbėti ir dėl to, kad mokyklos labai skirtingos. Labai. Visą laiką kalbėdamas su mokytojais iš kitų rajonų klausdavau: „O kokie jūsų vadovai? Padedantys, gerbiantys ar praeinantys pro šalį pabrėždami, kad neturi laiko išklausti eilinio mokytojų? Asmenybės ar atsitiktinai sėdintys savo karjeros rogėse?“

O, jeigu turėtume eilinių knygą apie tai, kaip jaučiasi savo mokyklose... Atsivertų skausmo, liūdesio, pažeminimo vartai. Esi mažas vien dėl to, kad ne direktorius ar ne pavaduotojas. Kadangi esi mažas, tai klausyk protingesnio. Kažkada galvodavau: esame inteligentai, tai bent mokyklose vyresnieji gerbiame. Bet... jaunesni dažnai būna be kompleksų. Ir be vidinės kultūros.

Ar eiti toliau, ar visgi Šiaudiniuose stabtelėti? Mat reikės grįžti. Refleksijų apie pedagoginius dalykus užtektų, tačiau kojoms jėgų gali pritrūkti...

KLAUSIATE ATSAKOME

Ar privalu dirbti per laisvą – metodinę dieną?

Turiu 15-os pamokų darbo krūvį ir auklėjamąją klasę. Ar privalau dirbti ir per laisvą – metodinę dieną? Direktorius teigia, jog dirbti privaloma, nes valandos yra tarifikuotos.

Vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1315 (2011 07 18) patvirtintu Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašu, mokytojams tarifinis atlygis nustatomas už pedagoginio darbo valandas per savaitę. Minėtame dokumente pedagoginio darbo valandomis vadinamos kontaktinės valandos ir pertraukos tarp pamokų kartu bei papildomos valandos.

Todėl 15 pamokų (kontaktinių valandų) ir vadovavimas klasei yra ne visas Jūsų darbo krūvis, o tik jo dalis. Mat darbo apmokėjimo tvarkos aprašas numato ir papildomai tarifikuojamas valandas: už mokinių darbų tikrinimą ir už pasiruošimą pamokoms. Be to, mokytojams tarifikuojamos 0,5–3,5 valandos (nepriklausomai nuo kontaktinių valandų skaičiaus per savaitę) už šiuos darbus: darbų planavimą, renginių organizavimą, ruošimąsi renginiams, metodinę veiklą, projektų rengimą ir dalyvavimą projektų veikloje, už mokyklos veiklos įšivertinimą, informacinių komunikacinių technologijų diegimo koordinavimą, vadovavimą bendrabučiui, mokomosioms dirbtuvėms, laboratorijoms, vadovavimą meno kolektyvui, turinčiam meninio pajėgumo kategoriją, ir kitus darbus.

Papildomai tarifikuojamų valandų skaičių, konkretų darbą ir laikotarpį, suderinę su darbuotojų atstovais, nustato įstaigos vadovas.

Kada ir kur mokytojas privalo atlikti tarififikacijoje numatytus darbus, turėtų nurodyti su darbuotojų atstovais suderintos ir mokyklos direktoriaus įsakymu patvirtintos vidaus darbo tvarkos taisyklės.

Kokius konkrečius darbus mokykloje turėtų atlikti mokytojas metodininkas?

Metodininko kvalifikacinę kategoriją įgijusių mokytojų mėnesiniai tarifinių atlygių koeficientai yra daug didesni nei „eilinio“ mokytojo. Kokius konkrečius darbus (be pamokų) turėtų atlikti mokykloje mokytojas metodininkas? Kokie dokumentai reglamentuoja jo veiklą mokykloje? O gal didesnis atlyginimas skiriamas tik už „geresnės kokybės“ pamokas?

Vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-3216 (2008 11 24) patvirtintais Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatais, mokytojo metodininko kvalifikacinė kategorija gali būti suteikiama asmeniui, ne tik turinčiam reikiamą išsilavinimą, kvalifikaciją bei darbo stažą, bet ir „gebančiam puikiai organizuoti ir analizuoti ugdymo, mokymo ir mokymosi procesą, pedagogines situacijas, diegiančiam šiuolaikinės didaktikos principus ir metodus, nuolat atnaujinančiam savo žinias, rengiančiam ugdymo projektus, aktyviai dalyvaujančiam metodinėje veikloje, skleidžiančiam savo gerąją pedagoginio darbo patirtį institucijoje ir regione“.

Konkrečius darbus, kuriuos mokykloje turi atlikti mokytojas metodininkas, nustato visų mokytojų darbo apmokėjimo tvarką reglamentuojantis aprašas (švietimo ir mokslo ministro įsakymas Nr. V-1315 (2011 07 18) bei mokyklos vadovo įsakymu patvirtinta ir su darbuotojų atstovais suderinta pedagoginio darbo krūvio tarififikacija.

Kitų dokumentų, kurie specialiai reglamentuotų mokytojo metodininko veiklą mokykloje, nėra.

Ar bus galimybė ir toliau dirbti mokytoja?

Filologo, rusų kalbos ir literatūros dėstytojo kvalifikaciją įgijau 1991 metais. 2000 m. Pedagogų profesinės raidos centras suteikė teisę dirbti pradinį klasių mokytoja. 2002 m. įgijau pradinį klasių vyresniojo mokytojo, o 2008 m. – rusų kalbos vyresniojo mokytojo kvalifikaciją.

Tačiau susiklostė taip, kad nuo 2005 m. dirbu technologijų mokytoja. Be to, 2011 m. įgijau technologijų vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Ar galėsiu nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. toliau dirbti technologijų mokytoja? Jeigu ne, kokius kursus ar perkvalifikavimo studijas reikėtų baigti?

Vadovaujantis dabar galiojančiu Kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašu, nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. „dirbti mokytoju pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programas gali asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą, turintis pedagogo kvalifikaciją (neturintis jos privalo įgyti per 2 metus nuo darbo mokytoju pradžios) ir baigęs mokomąjį dalyką / ugdymo programą, atitinkančią studijų arba dalyko / pedagoginės specializacijos modulio programą, arba pagal aprašo 9 punktą laikomas mokomojo dalyko / srities specialistu“.

Kadangi Jūs esate nebaigusi nei technologijų mokytojo veiklą atitinkančių studijų, nei šios pedagoginės specializacijos modulio programos ir neturite didesnio kaip 15 metų technologijos mokytojos darbo stažo, tai nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. prarasite galimybę dirbti technologijų mokytoja.

Kad taip neatsitiktų, Jūs turėtumėte baigti šio dalyko 90 kreditų modulio programą bet kurioje ją siūlančioje aukštojoje mokykloje.

Parengė Vytautas STRAZDAS

MOKYKLOSE

Mokslo „ataka“: nuo molekulės – iki miražo

■ Biochemijos instituto direktorius prof. dr. Valdas Laurinavičius su Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos fizikos mokytoja Daiva Orloviene ir gimnazistais, mokslo festivalio dalyviais

Trečią kartą Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijoje nusileido „Erdvėlaivis Žemė“ – respublikinis festivalis. Į lūžtančią nuo mokinių gausos konferencijų salę atskubėjo Biochemijos instituto direktorius habilituotas biomedicinos mokslų daktaras profesorius Valdas Laurinavičius – mokslininkas, ištyręs fermentų struktūrą ir veikimo mechanizmus, su komanda sukūręs biologinius jutiklius gliukozės, pieno rūgšties, šlapalo, cholesterolio kiekiui organizme nustatyti, biologiniams jutikliams pritaikęs polifermentines sistemas, chemiškai modifikuotus anglies elektrodus ir t. t.

Mokiniai turėjo galimybę iš klausyti mokslininko paskaitą apie tai, kaip molekulės atpažįsta viena kitą ir kur tai mes galime panaudoti. Jaunimui suprantama kalba profesorius papasakojo apie tarpmolekulinę sąveiką, daugiataškio surišimo ypatumus. Nagrinėjo molekulinio atpažinimo reiškinius gamtoje: fermentų, antikūno ir antige- no, nukleorūgščių sąveikas. Atsakė į klausimus, kodėl kuriamos dirbtinės atpažinimo sistemos – įspaudų polimerai ir aptamerai, kas tai yra fermentiniai elektrodai, imunosensoriai, DNR zondai, kodėl konstruojami bioreaktoriai ir vaistų pernešimo sistemos.

Mokiniais buvo įdomu sužinoti apie bakterijas, kurios minta tik sprogmėmis, kas darosi žmogaus organizme sportuojant, patiriant stresą, kaip seilėse atrandamos narkotinės medžiagos, kodėl juoduoja bananai, kaip galima išvalyti vandens. Mokytojus sudomino moksliniai faktai apie cholesterolį, cukraligę, rapsų aliejų.

Paskaitos pabaigoje profesorius papasakojo apie galimybes studijuoti biochemiją Lietuvoje ir užsienyje, pateikė mokiniams naudingų praktinių patarimų.

Po paskaitos begeriant kavą direktoriaus kabinete užbėgo habilituotas fizinių mokslų daktaras profesorius Romualdas Karazija. Koks fizikas nesinešioja prietaisų savo portfelyje? Mokslininkas čia pat, ant mokyklos direktoriaus stalo, pademonstravo miražą. Toks dviejų mokslo korifėjų paprastumas sužavėjo.

Na, o kitą dieną patraukėme į tarptautinę mokslo mugę KTU. Dalyvavome renginiuose, stebėjome galybę mokslo eksperimentų. Čia reikėjo ne tik smalsumo, bet kartais ir drąsos. Buvo galima išbandyti viską: nuvesti laivą į Klaipėdos uostą, pasitikrinti melo detektoriumi, uždegti ugnį delnuose, apsiversiti automobiliu, pamatyti savo vaizdą per termovizorių, atsistoti ant kėdės, kurios paviršiuje įkaltos vinys, pamatyti visus fizikos bandymus, kurie iliustruoja mokyklinį fizikos kursą, pažiūrėti į žvaigždės mobiliajame planetariume... Renginys buvo labai įdomus ne tik mokiniams, bet ir mokytojams.

Gal toks mokslo populiarinimas pagausins mokslininkų gretas, nes mokinių akys tikrai blizgėjo. Nekantriai laukiame kitų metų festivalio. Europos Sąjungos lėšos pasibaigė. Gal atsiras verslo ir mokslo žmonių, kurie norės paremti jau tradiciniu tapusį festivalį?

Daiva ORLOVIENĖ,

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos
fizikos mokytoja

Žvilgsnis į Sąjūdžio metus

Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos „Romuvos“ padalinyje įvyko „Sąjūdžio diena“, skirta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) 25-mečiui paminėti. Gimnazistams organizuota pilietiško pamoka „Žvilgsnis į Sąjūdžio metus“, kurioje dalyvavo ir išpūdziais dalinosi LPS iniciatyvinės grupės nariai A.Medalinskas, K.Uoka ir Rokiškio krašto aktyviausi sąjūdiečiai E.Mikaliūnas, A.Baltuškaitė, L.Jankauskas, V.Vasiliauskienė, A.Kuolas, V.Masiulis. Po pilietiško pamokos gimnazijos kiemelyje vyko mitingas, skirtas pirmajam LPS Rokiškio iniciatyvinės grupės mitingui (1988 09 09) prisiminti. Sąjūdiečiai jaunimą ragino būti aktyviais Lietuvos piliečiais, savo darbais prisidėti kuriant ir gražinant Lietuvą, savo miestą. Gimnazijos skaitykloje buvo eksponuojama spaudinių iš Rokiškio krašto muziejaus archyvų paroda „Žvilgsnis į Sąjūdžio metus“. Joje eksponuojamos to laikmečio fotografijos, laikraščiai, sąrašai, Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo delegatų pažymėjimai, trispalvė, fotoaparatas, vaizdo kamera ir kiti dokumentai. Apie visa tai „Dialogui“ parašė Rokiškio J.Tumo-Vaižganto gimnazijos „Romuvos“ padalinio bibliotekos vedėja Reda Kiselytė.

Kadaise ir dabar

Kadaise vienintelis nuolatinis mūsų klasės rūkalius turėjo slapstyti nuo budinčių mokytojų kaip vienas ieškomiausių šių laikų teroristų.

Kai šį pavasarį „neutralioje“ miesto teritorijoje rūkančias paneles pagąsdinau, kad nufotografuosiu (pagąsdinau juokais, nes nevalia – ne rūkyti, o fotografuoti), – viena iš jų koketiškai paprašė pranešti apie tai iš anksto: ji pasipuoš!

Kęstutis MILIAUSKAS

Griauti lengviau nei statyti

Vytenis PAULASKAS

Platus vertinimo spektras

Daug iečių sulaužoma dėl vertinimo. Ruošiamos vertinimo metodikos, kuriami testai, rengiami vertintojai, o po to visi vertina vertintojų vertinimą. Susidaro įspūdis, kad vertinimas yra pati svarbiausia ugdymo proceso dalis. Bet juk vertinimas tik fiksuoja galutinį rezultatą. Tas vienas ar kitoks užfiksuotas rezultatas po vidurinės mokyklos baigimo abituriento gebėjimų, žinių bagažo nei padidina, nei sumažina. Jis reikalingas tik stojant į aukštąją mokyklą. Net ir pastaruoju atveju jo reikšmė mažėja, nes artėjama prie to momento, kai vietų aukštosiose mokyklose bus daugiau negu norinčiųjų į jas stoti.

Pastaruoju metu galima pastebėti tokią tendenciją, kad dėl blogėjančio mokinių paruošimo ir kitko norima kaltinti vien mokytojus. Atseit jeigu bus geras mokytojas, tai ir jo mokiniai bus genijai. K.Miliauskas „Dialoge“ rašo, kad jis per tris dešimtmečius nėra sutikęs nė vieno prasto mokytojo. Deja, yra ir kita nuomonė. Kadaise tuometinė švietimo ir mokslo ministrė yra pasakiusi, kad mokytojo vardo verti tik dvidešimt procentų mokytojų. Taigi vertinimo spektras yra labai platus. „Dialoge“ rašoma, kad tarsi kitais metais planuojama (jeigu tai nėra humoras) organizuoti egzaminus ne tik mokiniams, bet ir švietimo ir mokslo ministerijai, ministerijos valdininkams ir mokytojams. Jeigu taip įvyktų, tai, manau, daug kas pajustų saldų keršto jausmą, nes gali paaiškėti, kad visi šie egzaminuojamieji asmenys egzaminą išlaikys gal net blogiau negu mokiniai.

Ne XIX amžius

Manau, kad bandymas kaltę suversiti mokytojams yra susijęs su tuo, jog šiuo metu politikai stengiasi atsigręžti į maždaug dviejų šimtų metų senumo praeitį ir ekonomikoje reanimuoti tų metų laisvosios rinkos idėjas. Švietimo finansavimo sistema taip pat buvo pritempta prie tos laukinės rinkos modelio – kai kiekvienas privalo žūtibūtinai kovoti su kiekvienu (konkuruoti) dėl vietos po saule. XIX amžiuje bene svarbiausia figūra Lietuvos švietime buvo daraktorius: tik nuo jo gebėjimų priklausė, ar vaikas pramoks tik šiek tiek skaityti ir rašyti, ar ir ko nors daugiau.

Bet juk gyvename ne XIX, o jau XXI amžiuje. Todėl šiais laikais nesunkiai galima pasiekti, kad gerai mokinius išmokyti ne tik labai geras, bet ir vidutinis ar netgi blogas mokytojas. Jeigu bus geros mokyimo programos, geri vadovėliai, tai mokytojų paslaugų mokiniui beveik ir nereikės – jis galės pasiruošti pats. Mokytojas tokiu atveju reikalingas tik kaip kontrolierius, tikrinantis, mokosi mokinys ar ne, ir pažymiais įvertinantis jo pas-

tangas. Todėl daug svarbesnis mokymo procese yra kasdieninis mokinio vertinimas, o ne galutinis – baigus mokslus, kai jau šaukštai po pietų.

Uždraudus pradinėse klasėse mokinius vertinti pažymiais, iš mokytojų buvo atimtas mokinių kontrolės įrankis. Kartu pagrindas iš po kojų buvo išmuštas ir patiems mokiniams, nes būtent pradinėse klasėse klojami raštingumo pagrindai. Įvestas žinių patikrinimas, egzaminas po ketvirtos klasės baigimo padėties nepataisys, jis tegali konstatuoti jau įvykusį faktą.

Atpirkimo ožys

Įvairios struktūros labai rūpinasi racionalia moksleivių mityba. Siekiama, kad vaikams mažiau valgytų saldumynų, aiškinama, kad kokakola ir bulvių traškučiai yra kone nuodai. Siekiama, kad vaikai graužtų morką užsigerdami pienu, nors vaikams tai ir nelabai patinka. Visa tai yra logiška. Juk kiekvienas supranta, kad žmogaus fizinė sveikata labai priklauso nuo mitybos – organizmas turi gauti pakankamą kiekį įvairių maisto medžiagų, vitaminų, be to, negalima maisto prisikimšti per daug.

Mokykla daugiausia rūpinasi ne mokinio kūnui reikalingu maistu, bet maitina mokinio protą, jo dvasią. Tas protui reikalingas maistas negali būti bet koks. To maisto neturi būti per daug, bet jis turi būti koncentruotas, kokybiškas. Tas maistas – tai ugdymo programos, vadovėliai, taip pat ir mokytojo žodis. Norėtųsi, kad tarp švietimo strategų, programų kūrėjų, vadovėlių rašytojų būtų kuo daugiau tokių žmonių kaip K.Miliauskas, kuriam savo minčiai, idėjai išreikšti pakanka vos vieno arba dviejų sakinių. Deja,

susidaro įspūdis, kad dauguma visų kitų vadinamųjų edukologų yra kažkur labai gerais pažymiais baigę plurpalizmo kursus. Apie tai, koku maistu mokiniai maitinami (apie ugdymo programas, vadovėlius), diskusijos nevyksta. Atseit turi pasirinkti mokytojas (pagal tai, ką nori pasirinkti mokinys), netgi mokyklos bendruomenė, kuri apie tokius dalykus neturi žalio supratimo. Švietimo ir mokslo ministerija taip pat nuo šių procesų nusišalina ir jokios atsakomybės neprisiima – mat ji niekuo dėta. Tokiu atveju belieka surasti atpirkimo ožį – eilinį mokytoją ir jį apkaltinti dėl visų blogybių, dėl ministerijos nepadarytų darbų.

Dievo dovana, kurią ne kiekvienas turi

Dažnai mokinio norą mokyti užmuša tai, kad jis visai nesupranta to, ką aiškina mokytojas. Pastarasis kalba apie aukštas materijas, ugdydamas mokinių kūrybiškumą, tačiau mokinys nežino elementariausių dalykų...

Žinoma, daugeliui šios mano mintys atrodo gerokai papelijusios. Dabar karaliauja pažangių edukologų, tokių kaip Austėja Landsbergienė, pažangios idėjos, skelbiančios, kad mokinius reikia maitinti tik saldėsiais (turiu galvoje ne fizinį, bet dvasinį, protinį maistą), kad mokymasis turi būti žaidimas, nesibaigianti

šventė, nesibaigiantis nuotykis. Bet gal tie nesibaigiantys mokytojo žaidimai patinka ne visiems vaikams, gal kai kam tas kūrybiškumas, kurio reikalauja mokytojas, gali sukelti stresą, gal mokinys nori, kad mokytojas jam paprasčiausiai paaiškintų, ko iš jo norima?

Žiniasklaidoje nuskambėjo istorija apie lietuvių vaiką, kuris atsidūrė Didžiojoje Britanijoje ir kurį vietiniai mokytojai palaikė protiškai atsilikusiu. Mat tas vaikas nė žodžio nesuprato angliškai, o mokytojai – lietuviškai. Taigi svarbu, kad mokytojas ir mokinys susikalbė-

tų, kad mokinys suprastų mokytoją, kad mokytojas sugebėtų gerai išaiškinti dalyką, kalbėtų trumpai ir aiškiai. Suprantamai aiškinti yra Dievo dovana, kurią ne kiekvienas žmogus turi. Šiuo atveju, matyt, lietuvis buvo mokomas šiuolaikiškai, vadovaujantis principu: įmesime nemo-kantį plaukti į vandenį – ir jis pats, pasinaudodamas savo kūrybinėmis galiomis, išmoks plaukti.

Dažnai mokinio norą mokyti užmuša tai, kad jis visai nesupranta to, ką aiškina mokytojas. Pastarasis kalba apie aukštas materijas, ugdydamas mokinių kūrybiškumą, tačiau mokinys nežino elementariausių dalykų, neturi pagrindų ir todėl tolimesnis mokytojo kalbėjimas tampa beprasmiš.

Lietuvai labai pasisekė

Tarp paprastų ir, matyt, ne visai paprastų žmonių populiari yra tokia nuomonė – kam iš viso reikia ko nors mokytis, kalti atmintinai, jeigu viską galima sužinoti vienu kompiuterinės pelės spustelėjimu. Abejoju, ar tam žmogui, kuris niekada nesimokė nei matematikos, nei fizikos, bent kartą gyvenime kils noras paspausti mygtuką ir sužinoti, kokie yra trys Niutono dėsniai, ką sako Pitagoro teorema, ir kitų panašių dalykų.

Dar viena nuomonė – kad pastaruoju metu informacijos srautas yra toks didelis ir ta informacija taip greitai sensta, kad nieko neverta imti į galvą. Tačiau juk yra tokių dalykų, tokios informacijos, kuri nesensta, kuri buvo reikalinga, aktuali ir prieš kelis tūkstančius metų, ir yra dabar. Mokyklos pareiga ir yra mokiniams pateikti svarbiausias žinias, kurios savo ruožtu yra kitų, išvestinių, žinių pagrindas. Jeigu iškalsime, išmoksime mintinai pagrindinius dėsnius, esmę, tai nesunkiai galėsime suvokti visus tuos procesus, kurie vyksta pasaulyje. Tačiau jeigu mokytojas, ugdydamas mokinių kūrybiškumą, lauks, kol vaikai viską atras patys, tai sugrįšime į priešistorinius laikus, kai žmogus net ugnies nemokėjo išgauti dirbtiniu būdu pasitelkdamas skiltuvą.

Pasak A.Landsbergienės, reikia išprotėjusių, nes jie keičia pasaulį. Šiuo atžvilgiu Lietuvai labai pasisekė, nes išprotėjusių turėjome daug. Tie išprotėjęliai labai greitai, veikdami su pasimėgavimu, sugebėjo sugriauti kolūkius, fabrikus, išdraskyti mokyklų tinklą. Tik visa bėda yra ta, kad tie išprotėjęliai labai gerai sugeba viską griauti, naikinti, gadinti, bet jiems labai sunkiai sekasi ką nors pastatyti, ką nors gero padaryti. Todėl dabar buvusių kolūkių laukuose veši piktžolynai, buvę fabrikai ir mokyklos pavirto griuvėsiais. Per 23 Lietuvos nepriklausomybės metus Lukiškių aikštėje vietoj Lenino paminklo nesugebėta bent jau kokio nors „balvono“ pastatyti.

Elenos Tervidytės nuotr.

Vanduo – gyvas ir negyvas

Vanduo mūsų gyvenime – įprastas skystis: be vandens žmogus negali išgyventi nė savaitės. Tačiau pažvelgus giliau – tai nepaprasta ir paslaptinga substancija.

Universalus biokompiuteris

Vanduo visada traukė mokslininkų dėmesį. Bet tik XX–XXI amžių sandūroje jo paslaptis buvo atspėta. Pasirodo, vanduo pasižymi ypatinga molekuline struktūra. Ši struktūra keičiasi, jeigu skystis yra kaip nors – cheminiu, elektromagnetiniu ar mechaniniu būdu – paveikiamas. Paviktos molekulės gali persirikiuoti ir taip įsiminti bet kokią informaciją. Struktūrinės atminties fenomenas leidžia vandeniui saugoti, sugerti į save ir su aplinka keistis duomenimis, kuriuos teikia šviesa, mintis, žodis, garsas. Kiekviena žmogaus organizmo ląstelė saugo savyje žinias apie visą šeiminko esybę. O bet kuri vandens ląstelė sugeba išlaikyti informaciją apie visą mūsų planetų sistemą.

Vandens molekulės struktūra – unikali, kiekviena molekulė – savotiškas biokompiuteris. O jeigu taip, tai žmogus, susidedantis 80 procentų iš vandens, yra ne kas kita, kaip užprogramuota sistema, ir bet kurie išorės veiksniai, pavyzdžiui, vieno asmens bendravimas su kitu, ląstelių lygmeniu keičia skystųjų organizmo terpių struktūrą ir biocheminę sudėtį. Užprogramuojama netgi DNR molekulė – iki pat visiško jos sunaikinimo. Šios sistemos sutrikimai – šaltinis ligų, kurios pasireiškia ateityje.

Priklausomai nuo individualių žmogaus organizmo savybių, į vandenį įdiegiama programa gali tiek suteikti naudos, tiek pridaryti žalos. Mokslininkai ne kartą yra atlikę įvairių bandymų su šiuo lakiu skysčiu. Panašu, kad vandens užkalbėjimas – ne išsivalgojimas, o realybė.

Atsargiai: žodis!

O kaipgi mes, žmonės? Ar mes per vandenį paveikiame vienas kitą žodžiais, mintimis, tokiais jausmais, kaip pavydas, neapykanta? Mokslininkai patvirtino ir tai. Pavyzdžiui, nuovargis be jokios priežasties, nemotyvuotas agresyvumas, prasita nuotaika ir kitos neigiamos būsenos – gali būti tokio negatyvaus poveikio pasekmės. Taigi būkite budrūs tardami žodžius ir „gromuliudami“ mintis.

Jeigu paveiksime vandenį, kuris „įsiminė“ konkretų žmogų (pavyzdžiui, tą, kuris paliko ant stalo neišgertą stiklinę arbatos), šio žmogaus sveikata gali sušlubuoti. Tuo paaiškinami ir juodosios magijos veiksmas: manipuliuojama gėrimais, kuriuos vėliau išgeria žmogus, taip pat ir jo organizmo skysčiais – limfa, krauju, seilėmis, prakaitu...

Bendrąją informacinę erdvę taip pat užteršia „sunki“ muzika, nešvankūs žodžiai, prievartos scenos, demonstruojama pornografija. Ir net jei tai kinas, kuriame nevyksta nieko tikro, vanduo, esantis žmogaus organizmo viduje, „įsimena“ viską taip, tarsi tai vyktų realybėje. O vėliau informacinis užterštumas atsiliepia ir mūsų gyvenimui. Mokslininkai teigia, kad stiprius potvyniai (ypač 2010 metų potvynis

■ Eksperimentai įrodė, kad žmogaus energija, mintys, žodžiai, idėjos ir muzika veikia molekulinę vandens struktūrą.

Papasakokite savo sapną vandeniui

Ir neignoraukime liaudies išminties: jos pagrindas – gyvenimo stebėjimas. Su magija ši išmintis neturi nieko bendra.

Jeigu jums prisisapnavo blogas sapnas ir jūs bijote, kad jis gali pasirodyti lemtingas, užtenka atsukti čiaupą ir papasakoti savo sapną besiliejančiam vandeniui. Pažadautina, kad niekas jūsų žodžių negirdėtų. Vanduo nusineš tiek blogą sapną turinį, tiek ir jo įtaką jums.

Kai aplinkybės klostosi nesėkmingai, perženkite per tekančią vandenį (upelį, kanalą – per tiltą). Jūsų reikalai greitai pasitaisys.

Jeigu pablogėjo santykiai su mylimu žmogumi, nueikite kartu prie tekančio vandens – būtinai susitarkysite.

O štai vadinamasis negyvas vanduo iš užsistovėjusių vandens telkinių gali pakenkti žmogui. Tvenkiniai ir ežerai, apaugę dumbliu ir nendrėmis, – tikrieji vampyrai. Savo egzistavimui pratęsti jie siurbia energiją iš gyvų organizmų. Todėl rinkdamiesi vietą poilsiui atkreipkite dėmesį į būklę to vandens paviršiaus, prie kurio norite įsikurti.

Ir nelaikykite namie paveikslų, piešinių, fotografijų, kuriuose vaizduojami „negyvo“ vandens telkiniai, nes jie ims čiulpti iš jūsų jėgas.

Parengė Dana KURMILAVIČIŪTĖ

Europoje) – yra skysčio reakcija į bendrą informacinį užterštumą. Taip vanduo sugrąžina jam perteiktą informaciją.

O ar gali vanduo apvalyti pats save? Taip, bet kuri informacija išsitrina, jeigu vandenį užšaldysime, o vėliau atitirpinsime arba jei jis išgaruos nuo Žemės paviršiaus, o vėliau sugrįš lietaus pavidalu.

Pasauliui – taiką

Vanduo – mąstanti substancija ir visada sugrąžina mums tai, ką mes į jį „įdėjome“. Todėl labai svarbu, ką galvojame ir ką jaučiame jį gerdami.

Japonų mokslininkas Masaru Emoto išleido įstabų fotografijų albumą. Jis užšaldydavo vandens lašelius ir apžiūrindavo juos per mikroskopą, į kurį buvo įtaisytas fotoaparatas, fiksuojantis vandens kristalinių struktūrą. Emoto pastatydavo stiklinę su vandeniu tarp garso kolonėlių, iš kurių sklisdavo įvairiausios melodijos. Jis prikliaudavo ant stiklinių su skysčiu įvairius žodžius ir paveikdavo juos spalva.

Mokslininko bandymai dar kartą įrodė, jog spalva, žodžiai ir muzika turi įtakos vandens struktūrai. Šaltinio vanduo buvo puikios struktūros, lygiai tokios pačios, kaip ir tas skystis, kuris buvo supiltas į stiklines su užrašais „meilė“, „motina Teresė“, „pasaulis“. Struktūros vaizdai, kuriuos sukūrė pati gamta, buvo puikūs. Ir atvirkščiai, struktūra vandens, „besiklausiusio“ sunkiojo roko, supilto į stiklines su užrašais „Hitleris“, „karas“, „mirtis“, buvo chaotiška. Kai žmogus išgeria tokiu būdu „užtaisytą“ vandens, aišku, kad jo savijautą tai paveikia neigiamai.

Unikalus vaistas

Vanduo yra pati prieinamiausia ir tuo pat metu universalusia priemonė, kurią derėtų pasitelkti pačiomis sunkiausiomis gyvenimo situacijomis.

Tekantis vanduo nuolat semiasi energijos iš kosmoso ir grynuoju pavidalu ati-

duoda ją Žemės paviršių gaubiančiai erdvei. Šios jėgos veikiama, išsilygina gyvųjų organizmų ląstelių apvalkalai ir užgyja auros nelygumai.

Puikiai, pripildydama organizmą jėgos, energinį „purvą“ nuplau-na šalto vandens srovė. Neatsitiktinai gydytojai ir liaudies žiniuoniai rekomenduoja savo pacientams reguliariai apsilioti šaltu vandeniu. Beje, po bet kurios vandens procedūros žmogus tampa žvalsnis ir sveikesnis.

Tačiau vanduo turi savybę nusinešti ne tik blogį. Todėl geriau nedainuoti vonioje ar prie vandens telkinio. Vanduo nusineš absoliučiai bet kurias jūsų emocijas ir būkles, taip pat ir laimės pojūtį. Ir mūsų protėviai niekada nedainuodavo linksmų ir dvasingų dainų prie upės. Prie tekančio vandens būdavo išliejamas skausmas, kurį vanduo nusinešdavo su savimi.

Tam, kad organizmas visiškai išsivaldytų nuo negatyvios energijos, būtina, kad vanduo susigertų į žemę. Priešingu atveju ši energija paprasčiausiai nuo galvos nuteka į apatinę kūno dalį, šitaip išprovokuodama kojų, sąnarių ir kraujagyslių susirgimus.

Neužmirškite nuplauti vandeniu veidrodžių, – jie ilgą laiką prisimins jūsų prastą nuotaiką ir tuo kenks sveikatai.

Svečiams išsiskirsčius niekada neatidėliokite indų plovimo vėlesniam laikui, nuvalykite drėgnu skudurą grindis, kad atsikratytumėte bet kokios atsitiktinės negatyvios informacijos. Juk netgi ramus iš prigimties žmogus ne visada valdo savo mintis ir emocijas.

Neverta rengtis nusipirkto arba padovanoto drabužio prieš tai jo neišskalbus, kadangi nėra jokios garantijos, kad kas nors nėra palikęs ant jo kokios nors neigiamos informacijos.

Tarp dviejų pušų (III)

Irma VIDEIKAITĖ

► Pabaiga. Pradžia – Nr. 32, 33

Maksimalus komfortas

Šiuo metu Lietuvos mokyklose egzistuoja dvi mokyimo sistemos: tradicinė ir novatoriška. Pirmoji apibūdinama kaip autokratinė ir neveiksminga, antroji – kaip humanistinė ir efektyvi. Europos Sąjunga, be abejo, ir Lietuva, palaiko naująją mokyimo sistemą ir šiuo metu daug į ją investuoja. Sakykim, vien „Kūrybinių partnerysčių“ projekto vertė yra 16 milijonų litų.

Tačiau ne paslaptis, kad nemaža dalis mokytojų vis dar priešinas naujoviškam mokymui ir dirba tradiciniais metodais, naujuosius palikdami tik ypatingoms šventėms (auditas, atestacija ar kitai progai skirta pamoka). Toks požiūris sunkiai suprantamas, nes iš esmės naujoji direktyva nereikalauja jokio papildomo mokytojo triūso, tik siūlo pedagogui maksimalų komfortą bei mažiau siai dvigubai lengvesnes darbo sąlygas. Ir tai bene pirmas atvejis Lietuvos švietimo istorijoje, kai diegiama naujovė pedagogo duonos kąsnį daro ne sprangesnį, bet lengvesnį, smagesnį, o kartais net ir sotesnį. Tad ko spardomės?

Tai bene pirmas atvejis Lietuvos švietimo istorijoje, kai diegiama naujovė pedagogo duonos kąsnį daro ne sprangesnį, bet lengvesnį, smagesnį, o kartais net ir sotesnį. Tad ko spardomės?

Nesudėtinga, atrodytų, vaidmenų kaita

Svarbiausias naujosios efektyviosios mokyimo sistemos bruožas – pasikeitęs mokytojo vaidmuo. Šiuolaikiniu ir geru pedagogu tampa ne tas, kuris moko ir išmoko, o tas, kuris

siprašau, ardytis prie lentos. Žinoma, niekas nesako, kad užrašius klausimą galima tikrintis elektroninį paštą. Ne, dirbti reikia, tačiau kitaip. Būtina vaikštinėti tarp suolų, šypso-tis ir nuolat skatinti: „Šaunuoliai! Atraskite, parodykite man dar ką nors!“ Tačiau jokio įsakmaus tono, jokių diktatoriškų gestų. Mokiniai patys sau vadovauja, kaip ir patys yra atsakingi už savo mokymosi rezultatus.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo tai labai paprasta, nesudėtinga perimti vaidmenų kaita. Tačiau pabandykite pašminuoti bent prie keleto mokyklų ankstyvą žiemos rytą, šiek tiek po aštuonių, kai kiekviename lange dega elektra ir aiškiai matyti, kas vyksta klasėse. Kur mokytojas? Ant pakylės. Ką veikia? Baksnoja lentą arba sėdi prie staliuko ir kalba, kalba, kalba. Mokiniai spokso ir klausos, klausos, klausos, aišku, idealiu atveju.

Kodėl vis dar ne atvirksčiai? Priežastis turbūt inercijos dėsnis ir prigimtinis kiekvieno pedagogo bruožas – noras kalbėti, mokyti bei, atleiskite, vadovauti ir dominuoti. Bet visi žinome, kad per prievartą mielas nebūsi. Jei valstybei to nereikia (mokiniam turbūt irgi ne), ar ne geriau nespriešinti reformai, skambiai sakant, ir patausoti savo įprasto mokytojo ar lyderio vaidmens šeimai, šitaip pakeliant jai skiriamo laiko koeficientą dvigubai, trigubai? Kas liktų, skirti savišvietai, pomėgiams. Galų gale, prisimenant sotesnį duonos kąsnį, papildomai uždarbiauti. E.Jensen knygoje „Tobulas mokymas“ nurodoma bent keliasdešimt būdų, tinkamų tam reikalui ir jokių būdu nežeminančių pedagogo orumo. Kai kurie iš jų tinka ir lietuviams. Čia rimtai.

Gražinkime visiems vaikystę

Kita ne mažiau reikšminga lengvata, naujųjų švietimo strategų pateikiama pedagogui, – mokykla, grįsta įsivertinimo kultūra, kurios svarbiausia ašis – paties mokinio įsivertinimas.

Vėlgi sutikime: objektyviai įvertinti mokinį, pastebėti jo progresą iki šiol buvo vienas sunkiausių mūsų darbų. Dabar to sureikšminti neverta. Žinoma, vienas kitas kontrolinis darbas per trimestrą reikalingas (trimestro pažymiai pagrindinėje mokykloje ir gimnazijoje dar nepanaikinti), tačiau

linių darbų gražinimo nuotaikos, kai vienas kitas džiaugiasi, o šimtai liūdi.

Iš tiesų, kam mums tokia laimė, kas mums tokia garbė? Nieko gero iš tų moralų. Iš tikrųjų skatinčiau kolegas vertinti kuo rečiau, kuo rečiau ir dar kartą kuo rečiau.

Galų gale, jei netikite, pavartykite (skaityti prasidėjus mokslo metams laiko nelabai yra) autorių grupės išleistą knygą „Vertinimas. Ką tai reiškia mokykloms?“ Ten juodu ant balto parašyta, kad moksliškai įrodyta, jog nė vienas paršelis nepriauga daugiau masės dėl to, kad yra dažniau sveriamas. Tik stresą paršeliams, t. y. vaikams, įvrome. Be to, ten pat sakoma, kad savęs vertinimas svarbesnis už mokytojo, o pažymiai – baimės, patyčių ir diskriminavimo priežastis, taip mokins žeminamas, mažėja jo savigarba.

Ar mums dar negana to, kad Lietuvos vaikai iki šiol yra patys nelaimingiausi Europoje? Apskritai, manau, reikėtų imti pavyzdį iš pradinės mokyklos ir pagrindinėje mokykloje pažymius irgi uždrausti. Atėjo laikas pagaliau visiems gražinti vaikystę. Turbūt nereikia minėti, kad ji – gyvenimo pamatas. Stebiuosi, kaip dar niekas nepiketavo prie ŠMM dėl pažymių panaikinimo ir pagrindinėje mokykloje. Neįtikėtinas trumparegiškumas.

Mirtis retrogradams!

Dar viena gera žinia – perėjimas nuo individualaus darbo prie darbo grupėmis. Iki šiol nesuprantu, kaip dar yra mokytojų, dirbančių klasėje, kurioje suolai sustatyti eilėmis. Juk taip traumuojame ne tik mokinius, bet ir darome gėdą Lietuvos valstybei, tiksliau, šviesiausiems jos protams, dedantiems pastangas, kad naujausios švietimo tendencijos pagaliau įsitvirtintų ir mūsų šalyje.

Iki šiol negaliu pamiršti „Dialoge“ išsakytą dr. A.Landsbergienės siaubo, kad mūsų vaikai mokykloje žiūri į vienas kito pakaušį. Aišku, galima būtų ginčytis, kad jie žiūri į mokytoją ar kad nuo antikos laikų taip sėdima, – bet iš tikrųjų daktarė teisi. Grupėmis turi sėdėti, grupėmis. Tik taip vaikai išmoks bendradarbiauti, kritiškai mąstyti, socializuotis ir pan. Kita vertus, tai pats geriausias būdas „nukenksminti“ nemokslus vaikus. Palaikytojo, laiko vadybininko ar triukšmo slopintojo vaidmuo puikiai leidžia vaikui išvengti beprasmiško triūso ir pasijusti reikšmingam. Svarbu mokytojui nepamiršti pridurti, jei patys vaikai tuo netiki, kad visi vaidmenys vienodai svarbūs.

Darbas grupėmis – iš tikrųjų solidi dovana mokytojui: jam pagaliau nereikia rūpintis savo veido šviesa, o svarbiausia, vaikai, leidus dirbti grupėmis, pasijunta tokie laimingi, kad net ploti pradeda. O kur dar ŠMM, UPC katutės ir karjeros galimybė. Tai ir vėl sotesnis duonos kąsnis.

Be sunkaus darbo negali įsivaizduoti bent kiek solidesnių rezultatų. Turiu omeny ne tik egzaminą, bet ir gyvenimą, dažniau iš žmogaus pareikalaujantį ne kūrybiškų žaidimų, bet paprasto triūso, stiprios valios ir didelės kantrybės.

Elenos Tervidytės nuotr.

kelia klausimus, iššūkius ir leidžia mokiniams išmokyti patiems, t. y. atrasti žinias bendradarbiaujant su suolų partneriais, knygomis ir internetu. Savaimė suprantama, tai didžiulis mokytojo naštos palengvinimas, nes užrašyti lentoje klausimą ir leisti mokiniams ieškoti atsakymo, plūstant pamoką ar dvi, yra daug paprasčiau nei pačiam pusvalandį, at-

pernelyg tai akcentuoti – jokių būdu. Pati jau seniai šią sritį esu užleidusi mokiniams. Pateiksiu keletą šeštųjų „kokybiškų“ ir be galo „turiningų“ savo kalbėjimo vertinimo pavyzdžių: „Aš per daug kietas, kad man nepasisektų“, „Viskas buvo labai gerai“, „Puikiai pasimaiviau prieš klasę“ ir t. t. Linksma, šmaikštu, įdomu. Toli gražu neprimena kontro-

Iš tiesų tik visiškai seno raugo pedagogams gali patikti tvarkingos suolų eilės ir tyliai letenėles ant suolo susikrovę mokiniai. Būtų mano valia, sugrupuočiau visus suolus ir privirinčiau klasėse amžiams. Mirtis retrogradams!

Nukelta į 14 p. ►

Trys dienos piligrimiško gyvenimo

Moksleivių iniciatyva

Dar pavasarį keletas Šiaulių r. Drąsučių mokykloje veikiančios „Ringuvos“ draugovės skautų pradėjo prašyti manęs ir kitų mokytojų vestis juos į piligriminį žygį Kryžių kalnas–Šiluva. Atkreipkite dėmesį! Ne mes juos kvietėme eiti, bet jie kvietė mokytojus! Visą vasarą šitą mintį nešiojau su savimi. Ir norėjosi eiti, ir buvo baisu, nes jaučiausi užsisėdėjusi, visai nesportiška ir nepasiruošusi įveikti beveik 70 kilometrų. Tačiau kuo daugiau apie tai galvojau, tuo labiau baimė mažėjo, o noras eiti didėjo. Nuspręsta! Eisiu! Net jei vaikai per vasarą bus persigalvoję...

Į žygį!

Rugpjūčio pabaigoje apie savo ketinimus pranešiau mokyklos direktorei Danutei Petkienei. Labai apsidžiaugiau, kai direktorė ne tik palaimino šią kelionę, bet ir pažadėjo pavėžėti vaikus iki Kryžių kalno, o vėliau paimti visus iš Šiluvos. Atrodo, jog tai smulkmena, bet kai mokyklose pinigų taupymo metas, tai man šis pažadas pasirodė labai svarbus. O ir vienu rūpesčiu mažiau – nebereikės ieškoti autobuso. Jei tik vaikai nepersigalvojo...

O jie nepersigalvojo. Nors kai kurie suabejojo savo jėgomis, bet nusprendė bent jau pabandyti. Tai gi, rugsėjo 6 dieną į Kryžių kalną lydimi mokyklos direktorės išvažiavome 11 mokinių, dailės mokytoja Modesta Purienė ir aš. Po mišių, po vyskupo Eugenijaus Bartulio palaiminimo visi patraukėme į kelią.

Kaip gera buvo eiti didžiuliam būryje bendraminčių ir giedoti bendrą giesmę, kalbėti rožinį, dainuoti dainas. Pirmuosius 20 kilometrų įveikėme gana lengvai ir vakare prie Rėkyvos ežero dar turėjome pakankamai jėgų dalyvauti vakaro programoje – grupių prisistatymuose. Prisistatydami atstovavome ne tik savo mokyklai, bet ir Lietuvos skautijai. Kartu su mokytoja Modesta labai didžiavomės savo vaikais! Dar kartą įsitikinau, kad mažos kaimo mokyklėlės mokiniai yra ne mažiau šaunūs už didmiesčio. Tą vakarą labai smagu buvo jausti ir mūsų, tai yra Kuršėnų Šv. Jono Krikštytojo parapijos, klebono Sauliaus Paliūno palaikymą.

Po gana šaltos nakties kareiviškose palapinėse, po šv. Mišių prie Rėkyvos ežero, po skanios kareivių virtos sriubos vėl patraukėme į kelią. Antrąją dieną turėjome įveikti 31 kilometrą. Nors eiti buvo kur kas sunkiau nei pirmąją dieną, mes ėjome. Ėjome giedodami įkvėpiančias giesmes, meldamiesi visi kartu ir kiekvienas atskirai.

Įvairiapusė nauda

O aš ėjau ir galvojau apie tokio žygio naudą. Juk čia vaikai turėjo galimybę ne tik sustiprinti savo tikėjimą Dievu, bet ir tikėjimą savimi. Kaip smagu buvo matyti juos užmezgančius naujas pažintis, bendraujančius, kalbančius ne tik lietuviškai, bet ir angliškai. Manau, kad šis piligriminis žygis buvo nuostabi integruota tikybos, etikos, lietuvių ir anglų kalbų, muzikos, geografijos, kūno kultūros ir net matematikos (juk reikėjo suskaičiuoti, kiek kilometrų nuėjome, kiek dar liko) pamoka! Šioje pamokoje buvo ugdomos komunikavimo, kultūrinės, asmeninės, socialinės pilietinės, iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetencijos. O kur dar ekologinis, sanitarinis-higieninis ugdymas! Galima būtų drąsiai kalbėti ir apie alkoholio, tabako bei kitų narkotinių medžiagų, smurto prevenciją! Ir viskas tik per tris dienas...

■ „Vedami tikėjimo, jausdami didžiulį palaikymą, savo tikslą pasiekėme!“
Pilgrimai – aikštėje priešais Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo baziliką.

■ Po vyskupo Eugenijaus Bartulio palaiminimo pilgrimai patraukė į kelią...

Išbandymas atlaikytas

Trečią dieną, tiesą pasakius, tokios „pedagogiškos“ mintys į galvą nebelindo. Paskutinius 17 kilometrų šlubčiojome ne tik mes su mokytoja Modesta, bet ir kai kurie vaikai. Visiems teko išbandyti savo kantrybę ir ištvermę. Nemažą kelio dalį ėjome tylėdami, kiekvienas su savo mintimis. Tikriausiai ne vienas pagalvojome, kad gal per didelį iššūkį sau pasirinkome. Džiugino ir ryžtą keliauti toliau palaikė mažų miestelių ir kaimų gyventojai, kurie laukė mūsų pakelėse su pilnomis pintinėmis obuolių ir kriaušių, su kibirais vandens arba obuolių sulčių. Džiugino ir tie, kurie mojavė mums iš savo balkonų ir automobilių, arba tiesiog atsistoję pakelėje.

Vedami tikėjimo, jausdami didžiulį palaikymą, savo tikslą pasiekėme! Sekmadienį, likus keletui minučių iki trečios valandos, sėdėjome visi aikštėje priešais Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo baziliką ir ruošėmės šv. Mišioms. O po mišių... Apėmė kažkoks keistas liūdesys, kad viskas baigėsi... O gal kaip tik prasidėjo? Tikiu, kad daugeliui iš ten dalyvavusių žmonių, ypač tų, kurie, kaip ir mūsų grupė, piligriminiame žygyje dalyvavo pirmą kartą, tai buvo tik naujo kelio pradžia... Tikiu, kad daugelis apmąstėme savo vertybes ir esame pasiryžę keistis patys ir keisti savo aplinką... Tikiu, kad Drąsučių mokyklos mokiniams tai buvo pirmas, bet tikrai ne paskutinis pilgriminis žygis...

Kristina ANDRIULEVIČIENĖ,

Šiaulių r. Drąsučių mokyklos
lietuvių kalbos mokytoja

Nuotraukos – straipsnio autorės

SEMINARAI

Išorinė simbolika nebūtinai atspindi dvasią

Į etninės kultūros ugdymui skirtą seminarą ėjau skeptiškai nusiteikusi. Ką dar naujo galima pasakyti tema, kuri nuolat propaguojama? Lietuvių kalba ir etninė kultūra glaudžiai susijusios. Muzikos pedagogai, etikos ir pradinį klasių mokytojai senąsias liaudies tradicijas, papročius integruoja į savo pamokas ir be specialaus paraginimo...

Į Ugdymo plėtotės centro organizuojamą metodinę dieną susirinko 62 pedagogai iš visos Lietuvos: etninės kultūros entuziastai, mokytojai ir kultūros darbuotojai, organizuojantys vakarones, metodininkai, kūrę etninės kultūros ugdymo programą, muziejininkai.

Nuobodžiauti metodinės dienos metu nebuvo kada: buvo taikomi aktyvieji darbo metodai, teko kurti ilgalaikius ir pamokų planus, juos pristatinėti, dalintis patirtimi su kitais. Sužavėjo kaimo mokyklų pedagogų entuziazmas, noras dalintis gerą patirtimi. Nuo šiol Klausučiai, Žiezmariai, Varniai, Raudėnai man primins mokytojas spindinčiomis akimis. Vilniaus mokytojai – mažiau entuziastingi. Sudominti šiuolaikinius vaikus liaudies šokiu, daina – donkichotiškas darbas. Galima stilizuoti, sušiuolaikinti liaudies kūrybą, padarant ją patrauklesnę paaugliams, – tik ar nedings jos autentiškumas?

O seminaro pabaigoje skausmingai nuskambėjęs mokytojos klausimas: „Ar etninė kultūra taps mūsų sa-

vastimi, ar tik ryškiais drabužiais pasipuošusiu svetimkūniu, ar mes ir toliau plauksime paviršiumi, nesuvokdami esmės?“ – taip ir liko neatsakytas.

Vargu ar įmanoma rasti vienprasmį atsakymą. Kai seminaro lektorė, pasidalinusi išpūdžiais iš Vokietijos mokyklos, kurioje pirmą mokslo metų dieną visi susirenka pasipuošę tautiniais drabužiais, apgailestavo, kad mums dar toli iki tokio sąmoningumo, kažkodėl pagalvojau, kad išorinė simbolika nebūtinai atspindi žmogaus dvasią. O mokinsys, nenorom pasipuošęs tautiniais drabužiais, kažin ar jausis didesniu patriotu. Gražu, kai visa plaukia iš širdies, kai šeimoje vaikas auklėjamas tautine patriotine dvasia. Tik ar tapsime didesniais savo krašto patriotais, jei išmoksime ir savo mokinius išmoksime keleto liaudies žaidimų ar šokių, jei nesigilindami į lietuviškų papročių ir tradicijų esmę perteiksime jas per gražiai įpakuotą formą? Jei išmoksime tarmiškai papasakoti pasaką, padainuoti liaudies dainą, ar etninis ugdymas netaps tik išoriniu renginių simboliu, nieko nebereikšiančiu šiuolaikinio jauno žmogaus dvasiai? O kaip integruoti etninę kultūrą į šiuolaikinę pamoką, kad tai taptų aktualija, o ne niekam nereikalinga simbolika, – tai jau kiekvieno mokytojo uždavinys.

Vilija FOKINIENĖ

Startas netradicinėje aplinkoje

Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos mokiniai naujuosius mokslo metus pradėjo neįprastai. Kol statybininkai, atliekantys renovacijos darbus, dar darbavosi ruošdami klases, mokiniai mokėsi netradicinėje aplinkoje.

■ Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos šeštokų dviračių žygis

Kūrybinė planavimo diena

Pirmąją dieną visi 5–8 klasių mokiniai vyko į Tiltagaliuose įsikūrusią moksleivių vasaros stovyklą „Trimitas“. Čia buvo organizuota kūrybinė „Planavimo diena“. Jos metu kiekvienam klasių koncentruoti vyko direktorės valandos, kurių metu mokiniai išgirdo svarbiausią šiems mokslo metams informaciją, išlausė, kokius projektus siūlo projektų vadovai. Susipažinę su būsimų projektų veikla, mokiniai kartu su klasės auklėtojais rašė motyvacinus laiškus, kuriuose išsakė argumentus, kodėl norėtų pasirinkti vieną ar kitą projektą. Stovykloje kiekviena klasė išsirinko klasės aktyvą, mokiniai susipažino su naujai išleistomis, patobulintomis „Vyturio“ knygelėmis. Klasės, auklėtojai padedant, išsikėlė asmeninės kompetencijos uždavinį, kurį kiekvienas tikisi įgyvendinti per mokslo metus.

Vidurdienį mokinius subūrė bendri pietūs su ant laužo keptomis dešrelėmis. Pavalgę ir pailsėję mokiniai išsibarstė po mišką rinkti augalėlių, kankorėžių, medžio tošies kompozicijai sukurti. Visos klasės parodė išmonę, atradamos

pačių netikėčiausių sprendimų. Penktokams turbūt buvo truputį neramu, nes jų laukė krikštynos, po kurių jie tapo pilnaverčiais „Vyturio“ progimnazijos mokiniais. Tą dieną jie suprato, kad mokytis ir veikti kitaip iš tiesų yra šaunu. Be abejo, ypač smagu buvo įsiliesti į vyresnių mokinių būrį. Išvyką vainikavo „Taškų taškelių“ žaidimas, kuriam mokiniai atidavė paskutines jėgas.

Mokytojai ir mokiniai sako, kad darbas netradicinėje aplinkoje ištis smagus, naudingas ir telkiantis bendruomenę. Tai galėtų ateityje tapti tradicija.

Integruotos pamokos ir sveikatinimo projektas

Kitą dieną mokiniams buvo organizuotos integruotos pamokos įvairiose Panevėžio įstaigose: tikybos ir matematikos pamokos Petro ir Povilo bažnyčioje, integruota kalbų pamoka Europos informacijos centre „Europe Direct“, lietuvių kalbos, istorijos, anglų ir rusų kalbų pamoka G.Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje, gamtos ir informacinių gebėjimų ugdymo pamoka parke ir pan.

Trečią dieną vyko įvairios sveikatinimo veiklos ir buvo pradėtas įgyvendinti

sveikatinimo projektas „Vyturis – sveikos gyvensenos akademija 4“.

Penktokams vyko pirmosios pagalbos mokymai, kuriuos organizavo Visuomenės sveikatos biuro darbuotojai kartu su mokyklos direktore bei žmogaus saugos mokytoja Vitalija Dziuriciene. Mokiniai mokėsi, kaip elgtis susižeidus, kaip tvarstyti žaizdas, kaip stabdyti kraujavimą, ką daryti apsinuodijus ir pan. Antroje mokymų dalyje mokiniams buvo užduodami klausimai ir visi penktokai laikė įskaitą, po kurios visi galėjo džiaugtis gautais diplomais. Antroji užduotį stotelė penktokams buvo Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, kurioje buvo pristatoma sveikatinimo projekto veikla „Kaip laimėti kovą be kovos“. Čia mokiniai konferencijų salėje žiūrėjo filmą „Kaip suvalgyti 10 keptų sliekų?“. Filmas labai artimas penktokų kasdieniam gyvenimui, puikiai atspindi, ką vaikai gali išgyventi kasdien, atskleista naujokų adaptacijos problema. Peržiūrėję filmą, penktokai aktyviai diskutavo, nagrinėjo kiekvieno veikėjo charakterius ir elgesio motyvus, svarstė, ką galima būtų daryti kitaip, patarinėjo herojams.

Šeštokai vyko dviračiais iki Berčiūnų, Gustonių gyvenviečių. Iš viso pravažiavo beveik 20 kilometrų. Mokytojai buvo mokiniams paruošę užduočių. Patikrinta, kaip šeštokai moka dviratininkų taisykles. Vaikai gavo užduotį – sukurti skanduočių ir iliustruoti vieną pasirinktą dviratininko taisyklę.

Septintokams mokslo diena prasidėjo Panevėžio apskrities vyriausiąjame policijos komisariate (VPK). Susirinkimų salėje ginklininkas Valdas Norvaiša mokslieiviams pademonstravo bei apibūdino šaunamuosius ginklus, specialiąsias priemones, kurias naudoja policija. Paaikšino, kada, kokiomis sąlygomis juos galima panaudoti, o kokiais atvejais draudžiama. Vaikai džiaugėsi palaike rankose specialiąsias priemones, kai kurie iš jų taip susidomėjo, jog nusprendė, kad galbūt ateityje įgis policininko profesiją. Viešosios policijos specialistė Ingrida Bakienė, kuruoji Panevėžio „Vyturio“ progimnaziją, mokiniams paaikšino, kokių savybių reikia turėti norint tapti policininku, bei pakvietė būti jauniaisiais policijos rėmėjais. Išeidami moksleiviai apžiūrėjo muziejų: labiausiai susidomėjo, ar ten eksponuojami ginklai dar veikia. Iš policijos komisariato septintokai vyko į mokyklos stadione vykusias „Galiūnų varžybas“.

Aštuntokams diena prasidėjo „Galiūnų varžybomis“. Po jų vaikai išskubėjo į Panevėžio apskrities VPK Panevėžio miesto policijos komisariato Viešosios tvarkos skyrių. Pirmiausia apžiūrėjo naudojamą tarnybinį transportą, susipažino su jame esančia įranga. Atvykęs kinologas Arūnas Petrakis su tarnybiniais šunimis parodė, kaip sulaukimas nusikaltėlio, ieškoma narkotikų, dingusių daiktų. Paaikšino, kaip tarnybiniai šunys yra dresuojami, kokiomis sąlygomis ir koikiems tikslams naudojami. Mokiniai apžiūrėjo komisariato patalpą, I.Bakienė mokslieiviams papasakojo, kaip įvykio vietoje yra ieškoma nusikaltėlio paliktų pėdsakų, kokių būdu rasti pėdsakai yra užfiksuoja, paaimami. Buvo parodyta, kaip yra daktiloskopuojami pirštų atspaudai, paaikškinta, kam tai reikalinga.

Progimnazijos mokytojai džiaugiasi, kad jų sumanymas mokslo metų pradžią organizuoti kitaip pasiteisino. Mokiniai kitose aplinkose nuveikė ne mažiau nei klasėse. O organizuotos veiklos mokiniams buvo įdomios.

Zina STRIPEIKIENĖ,

Neformaliojo švietimo poskyrio vedėja,

Inga NAVICKIENĖ,

Pagalbos mokiniui poskyrio vedėja,

Panevėžio „Vyturio“ progimnazija

Salduviečiai – už laisvalaikį su dviračiu!

Rugsėjo 14-osios šeštadienis daugeliui šiauliečių turbūt gerokai nuvylė – paslėpė vasarišką saulutę po apniukusiais debesimis. Tačiau nei atvėsęs oras, nei lietu pranašaujas dangus neišgąsdino dviračių sporto entuziastų, kurie tą rytą skubėjo su savo eikliaisiais plieniniais draugais prie dviračių muziejaus. Čia rinkosi šiauliečiai į tradicinę žygį – akciją „Laisvė dviračiui“ – po įsimintiniausias gimtojo miesto vietas.

„Penktus metus iš eilės puikioje dviratininkų šventėje galėjai sutikti didelį būrį Salduvės progimnazijos bendruomenės narių. Kaip visad puikiai nusiteikusi progimnazijos direktorė N.Kaunickienė, važiuojanti su visa savo šeima, džiaugėsi, kad kasmet ant dviračių gali sutikti vis daugiau salduviečių. Štai šiemet dviračiais važiuo 30 mokytojų su savo šeimomis, net 8 Ramonai, gausus mokinių būrys! Salduviečiai yra ne tik aktyvūs šios šventės dalyviai, bet, kiek galėdami, prisideda ir prie renginio organizavimo. Šventės dalyvius sveikino Salduvės progimnazijos muzikos mokytojos J.Andriulienės sukurtas dviratininkų himnas, kurį atliko progimnazijos merginos. Ypač džiugu, kad mokytojai, sveikos gyvensenos, spor-

to mylėtojai, ne gražiais žodžiais, o savo gyvenimu rodo, jog aktyvus laisvalaikis padeda atstatyti jėgas, pakelia nuotaiką,

■ Šiemet tradicinėje šiauliečių akcijoje „Laisvė dviračiui“ – dviračių žygyje po įsimintiniausias gimtojo miesto vietas dalyvavo 30 Salduvės progimnazijos mokytojų su savo šeimomis, gausus mokinių būrys.

vienija kolektyvą“, – dalijasi Šiaulių Salduvės progimnazijos lietuvių kalbos mokytoja **Genovaitė Reizgevičienė**.

Pažintinė savaitė

Naujus mokslo metus pradėjusių Radviliškio Vaižganto gimnazijos pirmokų laukė staigmena – visą savaitę jiems nuobodžiauti neleido netradicinės ugdymo formos, skirtos susipažinti su aplinka, bendraklasiais, mokytojais, veiklos galimybėmis.

Savaitė „Sveika, gimnazija“ prasidėjo susitikimu su administracija ir pažintimi su gimnazijos istorija: muziejuje moksleivius pasitiko mokytojas E.Kantauskas. Kita diena buvo skirta menams. Pamokas apie meninės saviraiškos galimybes vedė muzikos mokytojas T.Kanapinskas, renginių režisierė I.Dovydaitytė ir choreografijos mokytoja R.Baškevičienė. Saulėtą ir gražų ketvirtadienį gimnazijos stadione susirinkusius visus pirmokus pasitiko gimnazijos krašto gynybos būrelio vadovas Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų Oro gynybos bataliono pirmos baterijos kuopininkas E.Urbonas su kolegomis, savignyos mokė karatė klubo „Kentauras“ treneris A.Masalskis. Po to pirmokai, vadovaujami kūno kultūros mokytojų R.Abromaitienės, D.Onaitienės ir J.Onaičio, smagiai lenktyniavo sportinėse rungtyse.

■ Visą savaitę Radviliškio Vaižganto gimnazijos pirmokams nuobodžiauti neleido netradicinės ugdymo formos, skirtos susipažinti su aplinka, bendraklasiais, mokytojais, veiklos galimybėmis.

Prisiekė šypsis ir nenuversti mokyklos

Į pamokas kasdien eiti tik su šypsena, nenuversti gimnazijos pertraukų metu, iš pamokų bėgti tik tuo atveju, jei puola gauja orangutanų, o svarbiausia – gerbti ir mylėti visus lieporiečius, padėti jiems skurde ir varge, kol paskutinis skambutis išskirs, – prisiekė Šiaulių Lieporių gimnazijos pirmokai per tradiciškai pirmąją naujų mokslo metų savaitę jiems surengtas krikštynas. Sugiedoję ką tik išmoktą Lieporių gimnazijos himną gimnazistai su savo auklėtojais ir mokytojais išvyko į Dengtiltį, kur jų laukė įvairūs išbandymai, – praneša „Dialogui“ mokytojos Rita Norkutė ir Aida Šliažienė.

■ Pakrikštyti Lieporių gimnazijos pirmokai plaukė baidarėmis sraunia upe, ieškojo nurodytų objektų, galynėjosi mašinos tempimo rungtyje...

„Paskutinę neįprastos savaitės dieną gimnazistai susirinko Radviliškio viešojoje bibliotekoje. Aptarę svarbiausias visuomenės problemas ir savo, kaip jaunų žmonių, pilietinę poziciją mokiniai žiūrėjo naująjį filmą „Emigrantai“. Buvo apibendrinta, kad emigracija yra labai rimta visuomenės problema, skaudžiai paliečianti daugelio žmonių likimą. Tik vienu rankos mostu jos nesustabdysi, todėl labai svarbu suvokti, kad kiekvienas turi mylėti ir branginti savo šalį, garsinti ją gerais darbais. Apie tai moksleivius kvietė pamąstyti Viešosios bibliotekos renginių organizatorė V.Merkytė. Ji taip pat pristatė parodą „Nugalėję Atlantą“, skirtą mūsų tautos didvyrių Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 80-osioms metinėms. Parodos iniciatorius ir organizatorius R.Kundrotas pateikė įdomių faktų ir palinkėjo jaunimui, kad „Lituanikos“ skrydis įkvėptų kiekvieną įveikti savus vandenynus. Moksleiviams buvo parodytas filmas apie šiuos tautos didvyrius“, – pasakoja „Dialogui“ vienos iš pirmų gimnazijos klasių auklėtoja Gražina Pilypienė.

S.Šalkauskio gimnazija – vokiečių kalbos diplomo mokykla

■ Vokiečių kalbos koordinatorius Lietuvoje Michaelis Brehmas, Stasio Šalkauskio gimnazijos direktorė Zina Žuklijienė (dešinėje), Stasio Šalkauskio ir Simono Daukanto gimnazijų vokiečių kalbos mokytojos Nijolė Jurgelėnienė ir Ingrida Bogučianskienė bei vokiečių kalbos diplomus gavusios gimnazistės

Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija turi gilią vokiečių kalbos mokymo tradicijas. Kiekvienais mokslo metais grupelė gimnazijos abiturientų sėkmingai išlaiko tarptautinį egzaminą ir gauna vokiečių kalbos diplomą (*Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz – zweite Stufe*), kuris suteikia galimybę studijuoti Vokietijos aukštosiose mokyklose be papildomo vokiečių kalbos žinių patikrinimo.

Gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Jūratė Butkuviene „Dialogui“ praneša, kad minėtoje ugdymo įstaigoje viešėjo vokiečių kalbos koordinatorius Lietuvoje Michaelis Brehmas. Svečias įteikė raštą, liudijantį, kad Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija pripažinta Kalbos diplomo mokykla ir gali mokinius reng-

ti ne tik antrojo, bet ir pirmojo lygio vokiečių kalbos diplomui, kuris suteikia galimybę dirbti ar mokytis profesijos Vokietijoje. Šio diplomo egzaminams pasiruošę ir dar pavasarį sėkmingai juos išlaikę trečiokės E.Kavaliauskaitė ir A.Jurgelėnaitė. Ponas M.Brehmas merginoms įteikė tarptautinius vokiečių kalbos diplomus ir paragino toliau tobulinti vokiečių kalbos žinias bei siekti antrojo lygio vokiečių kalbos diplomo.

Visiems norintiems gimnazijos mokiniams sudarytos puikios sąlygos mokytis vokiečių kalbos ir laikyti antroje klasėje pirmojo lygio, o ketvirtoje – antrojo lygio tarptautinius vokiečių kalbos egzaminus. Pastarasis pripažįstamas kaip išlaikytas valstybinis brandos egzaminas.

Matematikos mokytojai aptarė aktualijas

■ Šiaulių progimnazijų matematikos mokytojos metodiniame naujų mokslo metų pradžios susirinkime

Šiaulių „Romuvos“ gimnazijoje įvyko matematikos mokytojų metodinis susirinkimas, kuriame dalyvavo kolegos iš keturių Šiaulių miesto progimnazijų – „Romuvos“, Gegužių, „Sendoros“ ir Gytarių. Susitikimo metu mokytojai aptarė Pagrindinio ugdymo pirmos pakopos mokinių matematikos ugdymo(si) pasiekimus. Progimnazijų matematikos mokytojai romuviečiams pristatė buvusių savo mokinių (dabar jau I kl. gimnazistų) gabumus, individualius būdo bruožus, išskirtines charakterio savybes, mokymosi motyvą, mokymosi įgūdžius ir kitas kompetencijas. Keturių progimnazijų ir „Romuvos“ gimnazijos mokytojai tarpusavyje

pasidalijo gerąja darbo patirtimi, aptarė perspektyvinius veiklos planus, analizavo ir lygino matematikos dalyko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkas.

„Tokie dalykų mokytojų susitikimai – puiki galimybė geriau pažinti jauniausius gimnazistus, kuriems pirmieji žingsniai adaptacijos laikotarpiu yra labai svarbūs. Ne veltui sakoma: „Gera pradžia – pusė darbo.“ Matematikos mokytojai tikisi, kad didelis būrys gimnazistų – 185 pirmokai – sėkmingai pradės šiuos mokslo metus, o jie visada stengsis padėti kiekvienam“, – rašo „Dialogui“ Šiaulių „Romuvos“ gimnazijos mokytoja Gitana Trinkaitė.

Negera vieta

**Sankt Peterburgo (Rusija)
gyventojai negera vieta vadina
garsųjį Marso lauką.
Ir ne šiaip sau...**

Revoliucijos aukos

Petro I laikais kairiajame Nevos upės krante plytėjo didžiulė dykvietė, vadinama *Pramogų lauku*. Joje vykdavo karinių dalinių apžiūros ir liaudies pasilinksminimai su juokdariais ir fejerverkais. Po imperatoriaus mirties laukas imtas vadinti *Caricino pieva*, kadangi jo pietinėje dalyje buvo pastatyti Jekaterinos I rūmai. Nuo XIX a. pradžios Caricino pieva tapo tradicine parodų ir karinių rikiuočių vieta. Tada šiai vietai ir prigijo naujas pavadinimas – *Marso laukas*. XX amžiuje šis laukas priminė milžinišką plynę, tik retsykiais sutvarkomą.

1917-ųjų vasarį Petrograde kilo revoliucija. Gatvių susidūrimuose su policija žuvo nemažai žmonių. Žuvusiųs nuspręsta palaidoti Žiemos rūmų aikštėje. „Tai bus tarsi simbolis žlugimo tos vietos, kurioje buvo įsitaisiusi Romanovų hidra“, – tuo laiku rašė bolševikams priklausęs „Izvestijų“ laikraštis. Tačiau šiam sprendimui ryžtingai pasipriešino Maksimas Gorkis ir grupė kultūros veikėjų, – jie pasiūlė kritusiųjų laidojimui panaudoti Marso lauko teritoriją. Pasiūlymas buvo priimtas.

Kovo 23-ąją įvyko Spalio revoliucijos aukų laidotuvės. Skambant liepsningoms revoliucinėms kalboms ir *Marseletės* garsams iš iškastas duobes Marso lauke buvo nuleista 180 karstų, aptrauktų raudona medžiaga. Vėliau pradėta grandiozinio granitinio laiptuoto keturkampio formos antkapio statyba (architekto L.Rudnevo projektas). Paminklui įrengti sugaišta keletas metų.

Naujų kapviečių Marso lauke atsirado 1918 metais. Tai buvo kontrrevoliucionierių nužudytų bolševikų ir kelių Tukumos pulko Raudonųjų latvių šaulių kapai. Metų pabaigoje prie Petrogrado miesto tarybos buvo sukurta speciali komisija, kuriai priskirta funkcija parinkinėti mirusius / žuvusius „draugus“, vertus būti palaidotus Marso lauke. 1919–1920 metais komisija čia palaidojo 19 žinomų bolševikų, žuvusių pilietinio karo frontuose.

Laidotuvės Marso lauke tęsėsi iki 1933 metų. Pasakutinis, kurį čia palaidojo, buvo „sudegęs darbe“, Komunistų partijos Leningrado miesto komiteto sekretorius I.Gaza. Po to kapinės buvo paskelbtos istorijos paminklu.

Spalio revoliucijos 40-mečio išvakarėse kapinėse buvo uždegta Amžinoji ugnis, o dar po kurio laiko jaunavedžiai pradėjo nešti prie paminklo gėles.

Iš košmarų istorijos

Vienas iš pirmųjų liudijimų apie tai, kad Marso laukas – negera vieta, susijęs dar su Jekaterinos I laikais (XVIII a.). Iš amžininkų užrašų žinoma, kad prieš miegą imperatorė mėgdavo pasiklausti senų žmonių pasakojimų apie senovę. Ir vienas iš rūmus buvo pristatyta senolė, žinojusi daugybę istorijų. Jekaterina pasirengė klausytis, o moteris, tikriausiai iš susijaudinimo užmiršusi, kad nederėtų pasakoti bausimų, puolė porinti apie Caricino pievos, besidriekiančios tiesiai priešais rūmus, siaubus.

„Čia, motinėle valdove, nuo seno visokia bjaurastis gyvena. Kai tik danguje pilnatis, tai ir pradeda lįsti į paviršių visokie pamėlynavę skenduoliai, pajuodę pakaruokliai...“ – gergždžiančiu balsu dėstė senolė.

„Na, ir bjauri senė – iki mirties įbaugino“, – pasakė Jekaterina I ir įsakė varyti pasakorę lauk.

1905 metų rudenį Peterburge nutiko keistas įvykis, pridėjęs Marso laukui negeros šlovės. Vieną naktį gatvė jojo žandarų būrys. Gatvės grindiniu stukėjo žirgų kanopos ir girdėjosi negarsus pokalbis. „Revoliucionieriai, na, dar žydeliai ir visokie ten studenčiokai – ne kas kita, kaip užkietėję niekšeliai. Liaudį prieš carą nuteikinėja ir bombas mėtė“, – mokė naujokus žandarmerijos karininkas. – „O kaip juos atpažinti?“ – teiravosi šie. – „Ogi iš akinių. Kai tik išvysite, kad stiklai ant nosies – tuoj pat duokite į kaulus, neapsiriksate.“

Priekyje pasirodė niūri Marso lauko siena. Ją blausiai apšvietė keletas žibintų, o toliau driekėsi neįžvelgiama

tamsa. „Ša! – staiga sukluso žandarmerijos karininkas. – Girdite?“ Lauko gilumoje pasigirdo keisti garsai, tarsi kažkas būtų čaižęs žemę kažkuo dideliu ir šlapiu.

„Kas gi ten?“ – išvertė akis vienas iš naujokų. Padvelkė vėjo gūsis, iš tamsos atnešdamas kapų šaltį, puvėsių tvaiką ir mergišką kikenimą. Žandarų žirgai išsigandę suprunktė. „Nagi, pirmyn, žirge!“ – šūktelėjo karininkas ir, įsakęs naujokams likti vietoje, drąsiai nukreipė arklių į tamsą. Po minutės nakties tylą perskrodė bausis riksmas ir tuoj po jo – tolstančių žirgų kanopų bildėjimas.

Ryte kiemsargiai Nevos prospekte sugavo žirgą su papildvė kabančiu balnu, o Marso lauke buvo aptikta suglamžyta žandaro kepurė su žuvies gleives primenančios neaiškos medžiagos pėdsakais. Karininkas dingo kaip į vandenį. Tiesa, ieškota jo neilgai, mat mieste prasidėjo masiniai neramumai ir apie šį įvykį greitai visi pamiršo.

Marso lauke, ir taip jau primenančiame nejaukią dykvietę, palaidojus 1917-ųjų revoliucijos aukas, sunki antkapio plokštė dar sustiprino kraupoką vaizdą. Gyventojai stengėsi nesirodyti čia vėlyvu metu, o tie, kurie nebijojo eiti per šį lauką naktį, buvo laikomi tikrais drąsuoliais.

XX a. ketvirtojo dešimtmečio pradžioje Piterio valdžia pagaliau sutvarkė Marso lauką: užveisė vejas ir gėlynus, pasodino krūmų ir medžių, pastatė suoliukų ir įrengė apšvietimą. Leningradiečiai didžiavosi memorialu ir juokėsi iš gandų, sklidusių apie šią vietą. Buvo tvirtinama, jog nelemtus gaudus skleidžia tamsūs, neišsilavinę seni žmonės.

Santuoka ir piktoji dvasia

Praėjusio amžiaus aštuntojo dešimtmečio vidury Leningrado sociologas profesorius S.I.Balmašiovas ėmėsi tirti šiuolaikinės santuokos problemas. Jis aptiko keistą tendenciją: miesto Dzeržinskio rajonas lyderiavo pagal iširusių santuokų skaičių. Čia iš 1000-io susituokusių porų išsiskirdavo 600. Susidomėjęs tokios statistikos priežastimis profesorius „pasikapstė“ taip giliai, kad vėliau jam dėl to teko gailėtis.

Nuodugnus santuokos aktų tyrimas ir daugybė apklausų parodė, jog dauguma porų išsiskyrė praktiškai tuoj po vestuvių. Skyrybų priežastys – girtavimas, narkomanija, vieno iš sutuoktinių padarytas nusikaltimas ir teistumas. Maža to, Balmašiovas atskleidė didelį tų pačių nelaimingų šeimų ankstyvų mirčių procentą.

Berenkant duomenis tiriamu klausimu paaiškėjo įdomus aplinkybių ryšys. 1970 m. Leningrado Dzeržinskio rajono santuokų rūmų darbuotojai inicijavo naują tradiciją: jų paskatinti, jaunavedžiai nešdavo padėti gėlių ir kovų ir darbo šlovės vietas. Miesto valdžia palaikė naudingą iniciatyvą ir kiekvienam iš 16-os rajoninių santuokų registracijos biurų paskyrė vietą šiai sovietinei apeigai atlikti. Pavyzdžiui, Maskvos rajone gėlės būdavo dedamos prie Leningrado gynėjų memorialo, Narvos rajone – prie paminklo žuvusiems revoliucionieriams Marso lauke.

Ir štai Balmašiovas nustatė, jog Dzeržinskio rajono jaunavedžiai, dėję gėles prie revoliucionierių paminklo, netrukus išsiskirdavo, o šią tradiciją ignoravusieji darniai sau toliau gyveno.

Dar daugiau – profesorius rado keletą moterų, mačiusių, kaip Marso lauke prie vestuvių procesijų prisišliedavo kažkoks apšepęs, nenatūraliai išblyškęs tipas. Jis atsiradavo nežinia iš kur ir taip pat netikėtai dingdavo – tarsi ištirpdavo ore. O vėliau liudininkės tą apšepėlį regėdavo savo sapnuose kaip būsimos nelaimės pranašą, – nes netrukus po to jų šeimose įvykdavo nelaimė: sunkiai susirg-davo ar numirdavo kas nors iš artimųjų...

Balmašiovas suvokė, jog grėsmę šeiminiam gyvenimui kelia apsilankymas Marso lauke, bet deramai to pagrįsti nesugebėjo. Vis dėlto jis parengė ir miesto partinio-ūkinio aktyvo posėdyje perskaitė pranešimą, kuriame išsakė savo nuomonę dėl neigiamos paminklo įtakos tiek šeimoms sukurimui, tiek leningradiečių gyvenimui apskritai.

Baigėsi tuo, jog profesorius buvo pašalintas iš partijos, išvartytas iš instituto, o viename iš laikraščių pasirodė ir atitinkamo turinio straipsnis...

Specialistų nuomonė

Sankt Peterburgo anomalių reiškinių tyrinėtojai Marso lauko fenomeno nepaliko be dėmesio. Jų komentarai tokie. Senovėje tarp genčių, gyvenusių Nevos baseine, gyvavo prietaras, kad plynose, pelkėtose dykvietėse, esančiose prie upių krantų, naktimis vyksta piktųjų vandens dvasių susiejimai. Karelių-suomių epas „Kalevala“ pasakoja apie tai, kaip vienas iš herojų, naktį patekęs ant „plokščio kranto, baisaus kranto“, išgelbėjo savo gyvybę sužavėdamas skenduolius ir undines nuostabiu grojimu kantele (styginis karelių ir suomių liaudies muzikos instrumentas, turintis panašumų į lietuvių kankles, – *red. pastaba*). O sprendžiant iš kartografinių atlasų senovėje dabartinio Marso lauko vietoje driekėsi dykynė. Todėl visai tikėtina, kad būtent čia epo herojus linksmino vandens dvasias savo muzikavimu.

Tačiau dvasių susibūrimai – ne pagrindinė ar bent jau ne vienintelė paslaptingų įvykių Marso lauke priežastis. Ne mažiau ryški – 1917–1933 metų palaidojimai: kapinės buvo įsteigtos nešventintoje žemėje ir jose atgulė žmonės, kritę broližiškų susirėmimų metu. Jau vien tai negalėjo paversti šios vietos amžina mirusiųjų ramybės zona.

Negana to, dar ir pats architekto Levo Rudnevo antkapis padeda kaupti kapinėse anapusinę energiją, keliančią pavojų gyviesiems. Mat XX a. pradžioje L.Rudnevas priklausė Centrinės Amerikos indėnų šamaniškų kultų pasekėjų sektai, garbinusiai požeminės karalystės valdovą Miktlantekutlį. Architekto domėjimasis senovės actekų ir majų okultizmu įsikūnijo jo sukurtame ir Marso lauke pastatytame antkapyje – stilizuotoje Jukatano pomirtinių šventyklų kopijoje. Yra žinoma, kad šios senovinės šventyklos pasižymi ypatinga koncentruoti baisią negyviųjų energiją.

Šiuo metu Sankt Peterburgo anomalių reiškinių tyrinėtojai atlieka daugybę eksperimentų, tiriančių negatyvią šios zonos energiją. Jiems aišku, kad kanalas, jungiantis mūsų pasaulį su žemaisiais astraliniais sluoksniais, čia yra atviras. Bandoma uždaryti tą kanalą minėtų tyrinėtojų praktikuojamais ezoteriniais metodais. Žinoma, pats paprasčiausias būdas tai padaryti būtų sunaikinti antkapį. Tačiau kaip įrodyti tą būtinybę miesto administracijai?

Parengė **Dana DOVYDAITYTĖ**

PROJEKTAI

Kūrybingo Panevėžio jaunimo idėjos

Lietuvai reikia kūrybingų žmonių, turinčių naujų drąsių idėjų, kaip įveikti šalies problemas, pasirūpinti jos piliečių gerove. Šias savybes – kūrybingumą ir iniciatyvumą – būtina ugdyti nuo mažens. Tokio darbo ir ėmėsi Panevėžio Juozo Miltinio gimnazija.

„Mokinių galvose verda daugybė sumanymų, kuriuos itin svarbu išgirsti ir padėti paversti realybe. Priešingu atveju jų kūrybinis potencialas slopsta, – sako Virginija Milaševičienė, Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui. – Kvietėme mokinius galvoti, siūlyti ir įgyvendinti idėjas, kurios mokyklos gyvenimą padarytų turtingesnę ir įvairesnę. Raginame juos išlaisvinti fantaziją, burti bendraminčius ir kurti kartu.“

Panevėžiečiai išradingumu pranoko daugelio lūkesčius – iš viso buvo atrinkta ir įgyvendinta dešimt geriausių jų idėjų.

„Mūsų mokiniai neturi uniformų. Dvi gimnazistės pasiūlė joms alternatyvą – ryškiaspalvius džemperius. Visi vieningai pritarė šiam sumanymui, – pasakoja V.Milaševičienė. – Mokiniai noriai vilki džemperius kiekvieną ketvirtadienį – mokinių savivaldos dieną, taip pat per įvairius renginius. Tai parodo mūsų vienybę ir padeda mokiniams išsiskirti iš kitų.“

Mokiniai tapo jaunaisiais dizaineriais ir pristatė drabužių kolekcijas renginyje „Miltinio madų infekcija“, o gyvos muzikos vakaras „Kai lieka muzika...“ ir šventė „Gimnazistai gimnazistams“ padėjo atrasti gimnazijos perliukus – atskleisti augančius talentus.

Gimnazistai taip pat ieškojo naujų įdomesnių būdų valstybinėms šventėms paminėti. Užuoat susirinkę į pabodusius renginius klausytis kalbų ir tradicinių koncertų, mokiniai rengė protų mūšius, kuriuose pasitikrino ir praturtino žinias apie valstybės istoriją, žmones, kultūrą. Minint Lie-

tuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, jaunuoliai suorganizavo Trispalvės tulpės akciją – maždaug 800 gimnazistų, laikydami rankose popierinius tulpių žiedus, sudėliojo gyvą užrašą „Kovo 11“.

„Džiaugiamės, kad įvairiuose užsiėmimuose dalyvavo net ir tie mokiniai, kurie iki šiol viską stebėjo iš šalies, – tikina direktoriaus pavaduotoja. – Jaunimas pajuto, kaip gali keisti gimnazijos gyvenimą, kad šis būtų kur kas įdomesnis ir spalvingesnis. Tikiu, kad daugelis iniciatyvų ilgainiui taps naujomis tradicijomis.“

Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijoje įvairiausių idėjų lyg iš gausybės rago pasipylė tada, kai ji prisijungė prie pilietiško ugdymo projekto „Kuriamės Respubliką: visuomenės pilietinio veikimo kompetencijų ugdymas“.

Diana SKUČAITĖ,

Pilietiško, demokratijos ir teisės programų centro direktorė

Materialinė ir dvasinė mokyklos istorija

Skaitytojai sulaukė Juliaus Norkevičiaus monografijos „Telšių mokytojų seminarija: istorija, žmonės, likimai. 1922–1957“, – praneša „Dialogui“ **Juozas Saulius**. „Perskaitę knygą sužinome, kad ši pradinių klasių mokytojų rengimo mokykla per 35 gyvavimo metus buvo ryškus šviesulys visoje Žemaitijoje. Į gyvenimą ji išleido apie tūkstantį mokytojų, kurie ugdė jaunąją kartą, vadovaudamiesi pedagogikos mokslu ir gyvenimo patikrintomis vertybėmis. Ačiū monografijos autoriui Julijui Norkevičiui, Telšių mokytojų seminarijos auklėtiniui, už šią tikrai vertingą knygą, parašytą kruopščiai, kaip rašomos disertacijos. Ši knyga geras pavyzdys, kaip reikia rašyti mokyklų istorijas ir semtis stiprybės iš praeities“, – vertingos knygos pasirodymu džiaugiasi informacijos autorius.

POŽIŪRIS

Tarp dviejų pušų (III)

▷ Atkelta iš 9 p.

Darbo grupėmis įsitvirtinimas mokyklos praktikoje atvertų kelius ir bitučių dūzgesiui, taip dabar vadina ideali mokymosi aplinka. Susikaupimas ir rimtis liktų tik progresyvių idėjų „žudikų“ pamokose. Turbūt vėl niekas nedrįstų prieštarauti, kad tai dar vienas didžiulis mokytojo darbo palengvinimas. Juk tylą klasėje palaikyti yra daug sunkiau nei šurmulį. Dabar man net gėda prisiminti, kaip kažkada kėliau dukros mokykloje skandalą dėl nuolatinio triukšmo chemijos pamokoje. Triukšmo, kuris, mano nuomone, trukdė kokybiškai dirbti. Reikėjo suprasti, kad tai buvo tiesiog moderni mokytoja. Tad jei kasdien jūsų pamokose nedūzgia bitės, dėkite visas pastangas, kad pradėtų. Kito kelio pirmyn nėra. Galų gale, jei mokinių keliamas triukšmas jums nėra gražiausia muzika, tai gal metas į užtarnautą poilsį? Ir dar. Nesielvartaukite, jei tos bitutės dūzgdamos neprineš medaus, bet primals daug... Ne kiek ir ko mokomasi, dabar svarbu, bet kaip mokomasi. Išdrįskite tai pasakyti ir tėvams.

Progreso stabdžiai

Būtų galima minėti ir daugiau teigiamų pedagogui naujosios sistemos idėjų, tačiau manau, kad jau ir taip aišku, jog pagrindinės priežastys, stabdančios švietimo kaitą, jos siekį tobulėti, yra mokytojų inercija, susireikšminimas bei neturėjimas ką veikti. Kitaip ar būtų tiek kontrolinių darbų mokykloje, kad jiems net grafikus reikėtų sudarinėti, o administracija būtų priversta nuolat įspėti, kad vaikas negali per dieną rašyti daugiau kaip vieno kontrolinio darbo. Nukrypsiu nuo temos, bet pasakysiu, kad mokytojai taip nori taisyti tuos kontrolinius, kad jau sugalvojo, kaip griežtąją įsakymą apeiti: pavadina kontrolinį savarankišku darbu – ir papūsk lapei į uodegą.

Tiesa, nepamirėjau dar vieno progreso stabdžio. Tai pernelyg jautrus ar pernelyg susidėvėjęs pedagogų klausos aparatas. Ir juo aiškinu mokytojų nenorą mažiau kalbėti, daugiau klausyti bei siekį riboti darbą grupėmis, kurių neatskiriamas palydovas – minėtas bitučių dūzgesys. Tai tiek rimtai.

Tiesa, galima rasti ir kitų priežasčių, bet jos turbūt juokingos smulkmenos. Sakykim, sudėtingos ir perkrautos bendrojo ugdymo programos, kurių įgyvendinimas nori nenori liepia „Mokyti(s), mokyti(s) ir dar kartą mokyti(s)“ ir neleidžia „Žaisti, žaisti ir dar kartą žaisti“, kaip liepia humanistinės pedagogikos šalininkai. Prie tų pačių smulkmenėlių priskirčiau dar egzaminą, kurio didžiausias priešas – moksleivių kūrybiškumas.

Bet ar iš tiesų tik tiek tų rimtų priežasčių ir juokingų smulkmenų?

Auksinis vidurys tvarkos nepagadys

Jeigu iš tikro rimtai, tai esminė priežastis, blokuojanti bet kokią mokymo formų ir metodų perversmą, manau, yra mokytojų netikėjimas naujosios mokymo krypties efektyvumu ar net moralumu.

Pati esu mokytoja ir nesijaučiu pavargusi ja būti, kad tapčiau mokinių klounu ar pajacu. Parašiau tai prisimnusi seną aforizmą, sakantį, kad tėvai vis dažniau tampa vaikų draugais, nes nepajėgia būti jų tėvais. Taip pat esu įsitikinusi, jog turiu pakankamai jėgų sunkiai dirbti ir to paties pareikalauti iš savo mokinių. Beje, „sunkiai“ gali reikšti ir naujoviškai, kūrybiškai, jei tai nesuprantama paviršutiniškai, tik kaip tradicinių darbo formų išvertimas. Ir be sunkaus darbo negaliu įsivaizduoti bent kiek solidesnių rezultatų. Turiu omeny ne tik egzaminą, bet ir gyvenimą, dažniau iš žmogaus pareikalaujantį ne

Esminė priežastis, blokuojanti bet kokią mokymo formų ir metodų perversmą, manau, yra mokytojų netikėjimas naujosios mokymo krypties efektyvumu ar net moralumu.

kūrybiškų žaidimų, bet paprasto triūso, stiprios valios ir didelės kantrybės.

Ar naujoji mokymo kryptis yra pajėgi tai išugdyti? Aiškių atsakymų kol kas nėra. Tiesa, vėlgi A.Landsbergienė pristato mokslinius tyrimus, įrodančius, kad tradicinis mokymas nėra geriausias būdas mokyti vaikus. Tačiau ar tų tyrimų nepaneigia tarybinė mokykla, kurioje, dirbant tradiciškai, buvo išugdyta ir kūrybiškų, ir savarankiškų asmenybių?

Tad nemanau, kad yra išmintinga priešinti tradicinę ir novatorišką mokymo sistemą, pirmąją vadinant neveiksminga, o antrąją – efektyvia. Yra labai daug mokytojų, dirbančių tradiciniais metodais ir pasiekiančių puikių rezultatų (rezultatai atperka sunkų darbą ir sukuria mokymosi, kaip didžiulio malonumo, įspūdį). Reikėtų perimti jų įdirbį, o ne kišti po pernykščiais lapais. Jų patirtis tikrai ne mažiau reikšminga už novatorių „cirkinių“, kurie dirbdami ir pagal naująją paradigmą įgyvendina BP reikalavimus. Jei, aišku, įgyvendina.

Manau, mūsų švietimui būtų tikrai daug naudingiau, jeigu savo mokyklose pabandytume oficialiai derinti abi šias sistemas, pasiimdami iš kiekvienos, kas yra geriausia, ir atmesdami tai, kas mums nepriimtina. *Aurea mediocritas*, – sakė senovės romėnai; *auksinis vidurys tvarkos nepagadys*, – vertė mūsų senoliai. Ar galėjo jie būti neteisūs?

Irma VIDEIKAITĖ

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
telena@takas.lt

www.dialogas.com

PASITEIRAUTI – tel. 234 1571

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: *redaktore@dialogas.com*; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: *apzvalgininkas@dialogas.com*; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: *korektura@dialogas.com*
Maketuotojas: *maketas@dialogas.com*
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: *buhalterija@dialogas.com*
Administratorė: *info@dialogas.com*; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: *prenumerata@dialogas.com*

Savaitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Įmonės kodas 221262680. Atsiskaitymoji sąskaita LT72 70440 60001118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos, skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako. Rankraščiai nerecenzuojami ir negražinami. Kopijuoti ar platinti savaitraštyje publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.

Leidžia UAB „Polilogas“.

REMIA SPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS Media Support Foundation

Išleina ketvirtadieniais.
Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. l. Tir. 1879 egz.
Spausdino UAB „Lietuvos rytas“ spaustuvė,
Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius.
ISSN 1392–1916

ATGARSIAI

„Biurokratinis standartas“ pakenkė prestižui?

Kriterinė vertinimo sistema per valstybinius brandos egzaminus (VBE) pateikė siurprizų – didžiumos prestižinių gimnazijų abiturientai per privalomąjį lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą parodė gerokai prastesnius rezultatus nei pernai. O gal jų negalima lyginti? „Dialogas“ paklausė, ką apie tai mano šių mokyklų lituanistai, ir jų atsakymus paskelbė (str. „Tas ypatingasis lietuvių kalbos ir literatūros egzaminas: nuomonės, vertinimai“, Nr. 33).

Savo nuomonės, komentuodami minėtus atsakymus internete, išsakė ir kiti pedagogai. Keletą skaitytojų komentarų siūlome.

Žodžio laisvė: „Jeigu visų geriausių šalies gimnazijų moksleiviai staiga pradeda egzaminą žymiai blogiau laikyti, tai, ko gero, nereiškia, kad visose gimnazijose visos lituanistės, kaip susitarusios, staiga pradeda dirbti blogai arba visose šiose gimnazijose šių metų laidoje susirinko silpnesni mokiniai. Galima daryti tik vieną išvadą, kad egzamino užduotis nevali-di, vertinimo kriterijai nustatyti neteisingai. Panašu, kad egzaminui rengti buvo nusamdyti marsiečiai. Ir čia yra visiškai teisingas KTUG direktorius.

<...> Kažkas padarė nekokybišką darbą, nuskriaudė vaikus ir galbūt sugadino jiems gyvenimą. Dabar ieško iešminin-ko. Nusprendė jais padaryti vadinamųjų „prestižinių“ gimnazijų lituanistes...“

Kaunas: „Šių metų egzamino rezultatai labai priklausė nuo mokytojo talento ir įdėto darbo, nes, kaip pažymėta VBE egzamino rezultatų analizėje, mokytojams UPC nedavė ne tik metodikos, išaiškinimo, bet ir gero darbo pavyzdžio. Teko arba viską susikurti patiems, arba... rezultatai krito. Prestižinių mokyklų lituanistės buvo pripratusios ponauti – mokiniai atrinkti geriausi, tad norminis vertinimas, reitinguodamas geriausius, joms bet kuriuo atveju garantavo gerus rezultatus (gero mokinio net blogas mokytojas nesugadina). Šiomet viskas apsivertė – pasirodo, reikėjo patiems ir programas išstudijuoti, ir vertinimo normas paanalizuoti, ir net medžiagą mokiniams sukurti. Prestižinės ponios prie tokio juodo darbo nepratusios... Ir apskritai, jei ne eilinių mokyklų korepetitoriai, tai apskritai neaišku, koks būtų „prestižinukų“ rezultatas.“

Lit.: „Be visų kitų rezultatų, VBE (lietuvių kalbos) parodė, kad prestižinės mokyklos savo rezultatus gauna ne iš išskirtinių, geriausių, labiausiai atsidavusių mokytojų, o iš mokinių prigimties, darbštumo, gabumų. Todėl skirtumas tarp ankstesnių ir šių metų rezultatų katastrofiškas tik prestižinėse mokyklose, kitose, kur mokytojai pripratę kovoti dėl kiekvieno vaiko rezultato, kur dažnam svarbu bent išlaikyti egzaminą, tas skirtumas, nulemtas norminio vertinimo pakeitimo į kriterinį, yra mažas. O prestižinės mokyklos tęskėsi veidu į purvą, štai kodėl KTUG ar Vilniaus jėzuitų gimnazijos lituanistės nekommentuoja rezultatų – juk kritimas 21 (KTUG) ar 18 (Vilniaus jėzuitų) procentų šiaip sau neatsiranda.

Šie rezultatai galėtų priversti pamąstyti ir ŠMM bei UPC damas – ne prestižinių mokyklų lituanistai geriausi, ne jie turėtų vesti seminarus, aiškinti egzaminus, gauti premijas ir apdovanojimus. Šiomet kaip lituanistų vertinimo kriterijų galima pasitelkti būtent egzamino rezultatų palyginimą su ankstesniais metais, juk norminį vertinimą keitė kriterinis visiems, o ne tik prestižinių mokyklų mokytojams.“

Skaitytoja: „Komentarų moto: kai mokytojas nedirba, tai ir mokinių rezultatas prastas. Arba: mokytojas pats susikūrė, pasidarė... Susidarė įspūdis, kad dvejus metus mokytojai mokėsi ir laikė egzaminą. Kai MOKINYS dirba, tai ir per egzaminą Done-laičio „Metuose“ miesto temos neieško.“

Skaitytojai: „Mes nekalbame apie aki-vaizdžius dalykus, kad dirbti turi MOKINYS, tačiau šiųmetinis egzaminas pareikalavo tam tikro įdirbio ir iš mokytojo lituanisto – buvo labai specifinių dalykų, kurių pats mokinyš nei žinojo, nei gebėjo padaryti, juk nebuvo pavyzdinių darbų pavyzdžių, apie specifinius gebėjimus (pavyzdžiui, natūraliai siėti autoriaus biografiją ir kūrybą su tema apie tikro, realaus gyvenimo reiškinius, problemas) niekas nekalbėjo, receptų nepateikė.

Tiek licėjaus, tiek KTUG moksleiviai (mokiau privačiai ir vienu, ir kitų) samprotavime pasakoja apie literatūrą, o ne nagrinėja tikras, realias problemas, be to, neturi jokio supracio apie filosofiją, psichologiją, todėl ir NEGALI tų problemų nagrinėti.

Lizetos Lozuraitytės nuotr.

ti – savaime suprantama, kad tokie darbai, nors demonstruojantys apsiskaitymą, gavo minimalius ir vidutinius įvertinimus. Beje, KTUG moksleiviai net normalių literatūros užrašų nebuvo įpratę vesti, nemokėjo atmintinai citatų. Jiems tokių dalykų NEUŽDUODAVO. Tiek licėjininkai, tiek KTUG vaikai apskritai nelabai žinojo, kas egzamine vertinama ir kiek taškų – t. y. ką jie turi parašyti, kaip parašyti, kad gautų maksimumus. Argi čia ne mokytojų kaltė? Vienam KTUG gimnazistui liepia savo rašinyje, beje, puikiai įvertintame mokytojos, pabraukti temos raktinius žodžius – tokių nebuvo nė vieno! Per egzaminą toks darbas būtų vertinamas absoliučiu nuliu, o ne maksimumu, kaip kad atrodė vaiko mokytojai. Taigi, kai kalbame apie mokytojų lygį, analizės objektu tampa ne tik VBE rezultatai, bet ir pamokų medžiaga, vaikų sąsiuviniai, darbų įvertinimai.“

Ino: „<...> Sutikčiau su nuomone, kad netikslinga plačiai ir giliai nagrinėti literatūrą, jeigu „neprestižiškai“ ruošiamė mokinius profesinei mokyklai, išmokykim juos tiksliai įvykdyti biurokratų sukurto standarto reikalavimus. Bet ar to užtenka gabiams, kūrybingiems vaikams, kurie ateina į Licėjų bei KTU gimnaziją? Manau, kad ne. Manau, kad PRESTIŽINĖSE gimnazijose turi dirbti PRESTIŽINIAI mokytojai, pasižymintys aukštu intelektu ir žiūrintys į jauną žmogų, kaip į intelektualią

asmenybę, ir suprantantys mokymo bei ugdymo procesą gerokai plačiau, negu tik tiek, kaip tiksliai nutekinti detalę pagal kažkieno parengtą standartą.“

Vertinimas: „Kadangi vertinimo sistema neaiški, nesuprantama, kriterijai persiklojantys, tai vertintojai buvo specialiai apmokomi, instruktuojami įvairiuose seminaruose. Vadinasi, vertinimas priklauso nuo to, kaip buvo orientuojami vertintojai. Juk už tą patį rašinį, manipuliuojant kriterijais, galima parašyti skirtingą taškų skaičių.

Įdomu, kaip seminaruose buvo mokoma meno manipuluoti kriterijais?“

Vertintoja: „Jokio manipuliavimo kriterijais nebuvo ir būti negalėjo. Bėda ta, kad neturėjome nė mažiausio pavyzdžio. Specialūs vertintojų apmokymai padėjo susitarti dėl kriterijų apimties... Žinoma, šitas darbas turėtų būti padarytas profesionalų ir išleistas atskiru leidiniu, prieinamu kiekvienam mokytojui.

Aš nesuprantu, kodėl DĖL TO lituanistai tyli, kodėl neišsuka tornado į visokių zitų ir nidų lizdą. Lituanistams mokama tiek pat, kiek visiems kitiems – matematikams, istorikams, biologams, kūno kultūros mokytojams, bet tik lituanistai palikti kaip ta pasakos boba prie suskilusios geldos – be jokios medžiagos, metodikos, net be pavyzdžių.“

Nuoširdžiai užjaučiame Vilniaus „Pelėdos“ pradinės mokyklos direktorių **Robertą Pampiką** dėl mamos mirties.

„Pelėdos“ pradinės mokyklos kolektyvas

Gerbiame mokytojai bei moksleiviai, norime Jus informuoti, kad Maironio lietuvių literatūros muziejus (Kaunas, Rotušės a. 13) lapkričio 9 d., šeštadienį, 10 val. rengia tradicinio Respublikinio moksleivių skaitytojų konkurso I turą.

Norinčius dalyvauti moksleivius prašome pasirinkti du kūrinius: vieną iš šių metų jubilatų – Kazio Binkio, Janinos Degutytės, Juozo Erlicko, Sigito Gedos, Jurgio Gimberio, Antano A. Jonyno, Donaldso Kajoko, Kosto Kubiliusko, Anzelmo Matučio, Violetos Palčinskaitės, Vinco Mykolaičio-Putino, Birutės Pūkelevičiūtės, Vytauto Tamulaičio, Martyno Vainilaičio, Bitės Vilimaitės, antrą – kito autoriaus arba savos kūrybos. Prašytume nesirinkti ilgų ištraukų arba kūrinių. Neregistruosime kompozicijų.

Registruotis prašome iki spalio 29 d. telefonu 8-37-206842. Būtina nurodyti skaitysiančio mokinio vardą, pavardę, kūrinius ir jų autorius, ruošiantį mokytoją, mokyklą bei telefoną. Dalyvių, nepateikusių pilnos informacijos, neregistruosime.

Geriausieji skaičiusieji lapkričio 23 d., šeštadienį, 11 val. dalyvaus II ture.

Užs. 475

ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMOS UGDYMO ĮSTAIGOS

„Ateities“ vidurinė, Vilnius
„Atžalyno“ gimnazija, Kėdainiai
„Pelėdos“ pradinė, Vilnius
„Romuvos“ gimnazija, Šiauliai
„Romuvos“ progimnazija, Šiauliai
„Sendoros“ progimnazija, Šiauliai
„Vyturio“ progimnazija, Panevėžys
Adolfo Šapokos gimnazija, Utena
Didždvario gimnazija, Šiauliai
Drašučių, Šiaulių r.
Gegužių progimnazija, Šiauliai
Gytarių progimnazija, Šiauliai
Jėzuitų gimnazija, Vilnius

Juliaus Janonio gimnazija, Šiauliai
Juozo Miltinio gimnazija, Panevėžys
Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija, Rokiškis
Kauno technologijos universiteto gimnazija, Kaunas
Licėjus, Vilnius
Lieporių gimnazija, Šiauliai
Salduvės progimnazija, Šiauliai
Simono Daukanto gimnazija, Šiauliai
Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai
Vaižganto gimnazija, Radviliškis
Veršvų vidurinė, Kaunas
Žemynos gimnazija, Vilnius

Duris atvėrė nauja Veršvų mokyklos biblioteka

Šią rugsėjo 2-ąją duris atvėrė naujoji Kauno Veršvų vidurinės mokyklos biblioteka. Visą savaitę vyko jos pristatymas: lankėsi klasių ekskursijos, buvę mokyklos mokiniai, darbuotojai, mokytojai.

Naujoji biblioteka turi: patalpą, kurioje yra atviro priejimo knygų fondas, išduodama literatūra į namus; mokinių skaityklą su keturiomis kompiuterizuotomis vietomis bei 16 darbo vietų; mokytojų skaityklą su trimis kompiuterizuotomis vietomis ir 15 darbo vietų; salę renginiams, padaromą, sujungus mokytojų ir mokinių skaityklas.

„Kauno Veršvų vidurinės mokyklos bibliotekos veiklos moto – „Skaitymas pakylėja“, – pasakoja „Dialogui“ bibliotekos vedėja **Edita Stasiulionienė**. – Bibliotekoje ant lentynėlių guli paprasčiausias akmuo. Jį mes panaudojome savo parodėlėje apie knygos istoriją. Pasakojome vaikams, kad pirmosios knygos buvo ant akmens išpiešti piešinėliai, kuriais buvo perduodama tam tikra informacija. Tai rašto ir knygų pradžia. Kas yra mūsų ir apskritai bibliotekos pagrindas, esmė – kertinis akmuo? Tai knyga, informacijos šaltinis. Ir visai nesvarbu, kokių pavidalu ji yra ar buvo – pirmą kartą žmogui tai buvo akmuo, vėliau molio lentelė, popiruso ar pergamento ritinėlis, dar vėliau rankraštinė ar spausdinta knyga; dabar – kompiuteris ar visokių pavidalų elektroniniai skaitytuvai, kur vienos nedidelės knygtės dydžio įrenginyje telpa visa namų biblioteka. Visos šios priemonės atlieka tą pačią funkciją – žinių, informacijos perdavimo.

Kad skaitymas pakylėtų – mūsų tikslas; knyga – priemonė mūsų tikslui pasiekti.“

Lietuvoje – tarptautinė mokinių astronomijos olimpiada

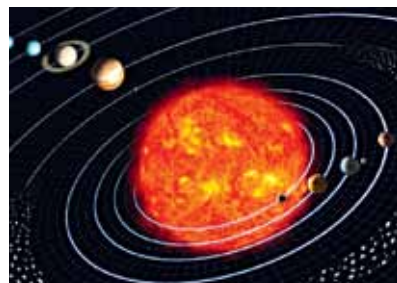
Rugsėjo 6–13 dienomis Lietuvoje vyko 18-oji tarptautinė mokinių astronomijos olimpiada. Joje varžėsi 89 jaunieji astronomai iš 18 pasaulio šalių. Mokiniai sprendė teorines, naktinio dangaus stebėjimų ir praktines užduotis. Šiemet daugiausia medalių atiteko Rusijos ir Rumunijos jauniems astronomams. Puikiai pasirodė Indijos komanda, kaip ir Rusija, laimėjusi net tris aukso medalius. Lietuvos atstovai tarp geriausiųjų nepateko.

Aukso medalius iškovojo Indijos, Rusijos, Rumunijos, Kinijos, Kazachstano ir Ukrainos komandų atstovai. Daugiausia sidabro medalių atiteko Pietų Korėjos atstovams. Antrą vietą ir sidabro medaliais taip pat džiaugėsi jaunieji

astronomai iš Bulgarijos, Tailando, Kinijos, Armėnijos, Rusijos, Rumunijos, Ukrainos, Indonezijos ir Estijos. Bronzos medalius pasidalino Čekijos, Estijos, Italijos, Rumunijos, Pietų Korėjos, Tailando, Armėnijos, Ukrainos, Bulgarijos, Rusijos ir Kinijos atstovai.

Tarptautinė astronomijos olimpiada organizuojama nuo 1996 m. Lietuvoje šis tarptautinis mokslo renginys vyko pirmą kartą.

ŠMM ir „Dialogo“ inf.

Lieporiečiai bėgo rudens krosą

■ Kaip ir kiekvieną rudenį, Šiaulių Lieporių gimnazijos kūno kultūros mokytojai sukvietė visus gimnazistus bei mokytojus į tradicinį rudens krosą. Nuotraukoje krosą bėga mokytojai, trečia iš kairės – gimnazijos direktorė **Sigita Malinauskienė**.

Gerbiami mokytojai, direktoriai, darželių auklėtojai, dėstytojai,
„Dialogas“ – Jūsų profesinis laikraštis.
Kviečiame prenumeruoti ir siūlome 3 variantus –
rinkitės Jums patogiausią!

I.

Popierinė laikraščio versija

Užsiprenumeruoti galima:

○ Interneto svetainėje www.dialogas.com.

Raskite prenumeratos nuorodą, ją paspauskite, užpildykite pateiktą formą ir šią atsiųskite į redakciją.

○ Visuose „Lietuvos pašto“ ir „Lietuvos ryto“ skyriuose – tradiciškai.

Prenumeratos kaina:

» 3 mėn. – 47,97 Lt,
 » 1 mėn. – 15,99 Lt.

II.

Elektroninė laikraščio versija

Prenumeruoti galite adresu

<http://www.dialogas.com/pdf-prenumerata/>

Prenumeratos kaina

FIZINIAMS asmenims:

» 3 mėn. – 29,74 Lt,
 » 1 mėn. – 10,00 Lt.

JURIDINIAMS asmenims

(tiems, kam reikalinga sąskaita faktūra):

» 3 mėn. – 32,57 Lt,
 » 1 mėn. – 11,79 Lt.

III.

Tinklapis – dialogas.com

www.dialogas.com – nuomonių ringas

- Švietimo aktualijos
- Straipsnių fragmentai
- Internetinė apklausa
- Nuotraukos, nuorodos, komentarai, archyvai
- Kita naudinga informacija

Jei kiltų klausimų, paskambinkite į redakciją tel. (8 ~ 5) 234 1571 arba parašykite info@dialogas.com – ir gausite visą Jus dominančią informaciją.

Jei nespėjote „Dialogo“ užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose, galite tai padaryti mūsų internetinėje svetainėje www.dialogas.com bet kuriuo metu.

Ačiū, kad prenumeruojate „Dialogą“.